

แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย
หนองบัวลำภู

นางสาวเพชรสุดา ชานินทร์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

**Guidelines for Development of Educational Supervision Administration
in Schools under the Secondary Educational Service Area Office
Loei Nong Bua Lam Phu**

Miss Phetsuda Cha-in

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
ชื่อและนามสกุล นางสาวเพชรสุดา ขาอินทร์
แขนงวิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2564

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลี จงเจริญ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว้าวีอิสระ แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผู้ศึกษา นางสาวเพชรสุดา ชาอินทร์ รหัสนักศึกษ 2622300776

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชลิ จงเจริญ ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 327 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการสุ่มแบบง่าย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับสภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา มีค่าความเที่ยง เท่ากับ .88 และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การวางแผนการนิเทศการศึกษา การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา การประเมินผลการนิเทศการศึกษา การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู และการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า (2.1) สถานศึกษาควรมีการพัฒนาาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ (2.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ (2.3) สถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนิเทศ (2.4) สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร (2.5) สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการนิเทศของสถานศึกษาเพื่อการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และ (2.6) สถานศึกษาควรมีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ

คำสำคัญ การบริหารการนิเทศ สถานศึกษา มัธยมศึกษา

Independent study title: Guidelines for Development of Educational Supervision Administration in Schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lam Phu

Author: Miss Phetsuda Cha-in; **ID:** 2622300776;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent study advisor: Dr. Koolchalee Chongcharoen, Associate Professor;

Academic year: 2020

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the condition of educational supervision administration in schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lam Phu; and 2) to study guidelines for development of educational supervision administration in schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lam Phu.

The research sample consisted of 327 teachers in schools under the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lam Phu during the 2020 academic year, obtained by stratified random sampling and simple random sampling. The sample size was determined based on Krejcie and Morgan's Sample Size Table. The key research informants were 5 experts. The employed research instruments were a rating scale questionnaire on the condition of educational supervision administration in schools, with reliability coefficient of .88, and an interview form on guidelines for development of educational supervision administration in schools. Quantitative data were statistically analyzed using the frequency, percentage, mean, and standard deviation; while qualitative data were analyzed with content analysis.

Research findings were as follows: 1) the overall condition of educational supervision administration in schools was rated at the high level; when specific aspects of educational supervision administration were considered, they could be ranked based on their rating means from top to bottom as follows: the aspect of personnel development, the aspect of educational supervision planning, the aspect of educational supervision practice, the aspect of educational supervision evaluation, the aspect of creating the teachers' morale and will power and giving helps to teachers, and the aspect of educational supervision improvement, respectively; and 2) regarding the guidelines for development of educational supervision administration in schools, it was found that (2.1) the schools should develop the information system for educational supervision; (2.2) the concerned work agencies should organize activities for enhancing knowledge and understanding of the personnel so that they have good attitude toward educational supervision; (2.3) the schools should emphasis on providing necessary materials and equipment for supervision; (2.4) the schools should organize activities for creating motivation and enhancing the morale and will power of the personnel; (2.5) the schools should appoint a committee for evaluation of educational supervision in schools in order to continuously monitor, follow up and evaluate educational supervision in schools on a continuous basis; and (2.6) the schools should make use of feedback information on problems, obstacles and recommendations of educational supervision to improve the administration process of educational supervision in schools.

Keywords: Educational supervision administration, School, Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู สำเร็จได้ด้วยความกรุณาดีเยี่ยมจาก รองศาสตราจารย์ ดร.กุลชติ จงเจริญ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ ให้กำลังใจ และตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่าน รวมทั้งรองศาสตราจารย์ ดร.เก็จกนก เอื้อวงศ์ กรรมการสอบค้นคว้าอิสระ ที่ให้ความกรุณาแนะนำสั่งสอนแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความสอดคล้องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่ตอบแบบสอบถาม ให้ข้อมูลต่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ คุณค่าและสารประโยชน์อันพึงเกิดจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ขอมอบเพื่อตอบแทนบูชาพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณทุกท่านและขอขอบคุณครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จและให้กำลังใจเสมอมา

เพชรสุดา ชาอินทร์

พฤศจิกายน 2564

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	[พิมพ์อักษรหน้า]
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	9
การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา	24
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู	69
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	78
สรุปการวิจัย	78
อภิปรายผล	82
ข้อเสนอแนะ	90
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก	99
ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	100
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	114
ค รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	122
ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	125
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	128
ประวัติผู้ศึกษา	130

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศการศึกษา 29
ตารางที่ 2.2	แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 42
ตารางที่ 2.3	แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 43
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย 53
ตารางที่ 4.1	จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 59
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศ การศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวม 62
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา 62
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการพัฒนาบุคลากร 63
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา 64
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู 66
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา 67

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศ
การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย
หนองบัวลำภู ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา 68

ฉ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย 5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้สำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพการพัฒนา มนุษย์กับการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ต้องทำคู่กันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติไว้ว่ามาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่ง หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของ ชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมือง ไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน กำลังเคลื่อนเข้าสู่สังคมแห่งความรู้ที่แพร่กระจายและเชื่อมโยงให้เป็นหนึ่งเดียวด้วยวิทยาการ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศและการแข่งขัน ระหว่างนานาชาติประเทศจะขึ้นอยู่กับศักยภาพและคุณภาพของคนเป็นสำคัญ

การพัฒนาคนให้มีศักยภาพและคุณภาพเป็นบทบาทสำคัญประการหนึ่งของการบริหาร สถานศึกษา ซึ่งคุณภาพการศึกษาหรือคุณภาพของผู้เรียนในสถานศึกษาจะขึ้นอยู่กับบุคคลที่มี ภารกิจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่ง จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ โดยใช้แนวทางหรือวิธีการพัฒนาที่หลากหลาย การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งของการ พัฒนาซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา เพราะภารกิจต่างๆ ของสถานศึกษาจะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ และความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น สถานศึกษาใดที่มีบุคลากรที่มีความรู้

ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงานและสามารถนำศักยภาพของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ที่จะมีโอกาสประสบความสำเร็จ มีความก้าวหน้า สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามความคาดหวังของสังคมได้ ดังนั้น บุคลากรในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาคุณภาพให้สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ ซึ่งกระบวนการในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษามีหลายลักษณะและวิธีการ ซึ่งวิธีการหนึ่งที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิธีที่สามารถพัฒนาศักยภาพของบุคลากรได้เป็นอย่างดี คือ การนิเทศการศึกษา

การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยผ่านการนิเทศการศึกษายเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ (เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2561) และอาจกล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการให้บริการ การให้ความร่วมมือ และการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ (ภักดิ์ทิรา สุปการ, 2557) ตลอดจนส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้การนิเทศการศึกษาก็เป็นกระบวนการสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับองค์การการศึกษาอยู่ตลอดเวลา เป็นการช่วยเหลือการเตรียมสอนของครู ให้ครูได้ฝึกฝนความรู้เสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน (สิริขวัญ สุพรรณคง, 2559) การนิเทศการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และการพัฒนาการศึกษาทุกขั้นตอน เนื่องจากเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่พึงประสงค์และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาก็เป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ณัฐกันย์ ใจกันทา, 2561) ดังนั้น การนิเทศการศึกษาก็จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการให้การนิเทศดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การบริหารการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการใช้หลักการบริหารการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศการศึกษาตามโครงสร้างการบริหารจัดการนิเทศการศึกษา เพื่อให้การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสอดคล้องกับสถานการณ์และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง (ชนะ สุ่มมาตย์, 2556)

นอกจากนี้ การบริหารการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการจะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย (สุรชัย รอดเจริญ, 2550) ซึ่งการดำเนินการบริหารการนิเทศการศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการวางแผนการบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดเป้าหมายและทางเลือก การจัดทำโครงการนิเทศ การกำหนดกิจกรรม และการจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ (วันชาติ แซ่มเกตุ, 2558) นอกจากนี้ นารีรัตน์ ยิ่งยวด (2556) ยังได้กล่าวว่าการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน และสนับสนุนการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาในระหว่างดำเนินการนิเทศ และการสร้างขวัญกำลังใจ ประกอบด้วย การกระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจให้แก่ครู ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การประชุมปฏิบัติการ การศึกษาคูงาน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานของครู (Harris, 1963) และหลังจากการปฏิบัติการนิเทศแล้ว จะต้องมีการประเมินผลการบริหารการนิเทศการศึกษา โดยการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน และการประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการในการนำผลไปใช้ในการพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) จากนั้นจึงนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการบริหารการนิเทศการศึกษา โดยการนำเสนอแนวทางการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาดำเนินนโยบาย (เดชณัฏฐ์ เนียมสุวรรณ, 2558)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการกำกับดูแลติดตามประเมินผลและนิเทศสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริมช่วยปรับปรุงงานด้านวิชาการให้กับสถานศึกษาในสังกัด โดยเฉพาะครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นองค์กรขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายสู่คุณภาพและระดับมาตรฐานสากล ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานระดับสากล ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบนพื้นฐานความเป็นไทย ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปี พ.ศ. 2563 ผลการประเมินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 25.72 วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ

29.79 และภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 31.39 พบว่า ต่ำกว่าผลการประเมินระดับประเทศ ผลการประเมินของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.11 คณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 21.56 วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.52 ภาษาอังกฤษ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 25 และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 34.35 พบว่า ทั้ง 5 กลุ่มสาระต่ำกว่าผลการประเมินระดับประเทศ จากจุดมุ่งหมายด้านผู้เรียนพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทดสอบระดับชาติ (O-NET) ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นมุมมองปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตยังไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น เขตพื้นที่ที่จะต้องมีการบริหารจัดการส่งเสริมการดำเนินการบริหารการนิเทศ และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563)

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ผู้นิเทศการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง นำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาระบบการนิเทศการศึกษา จะส่งผลให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

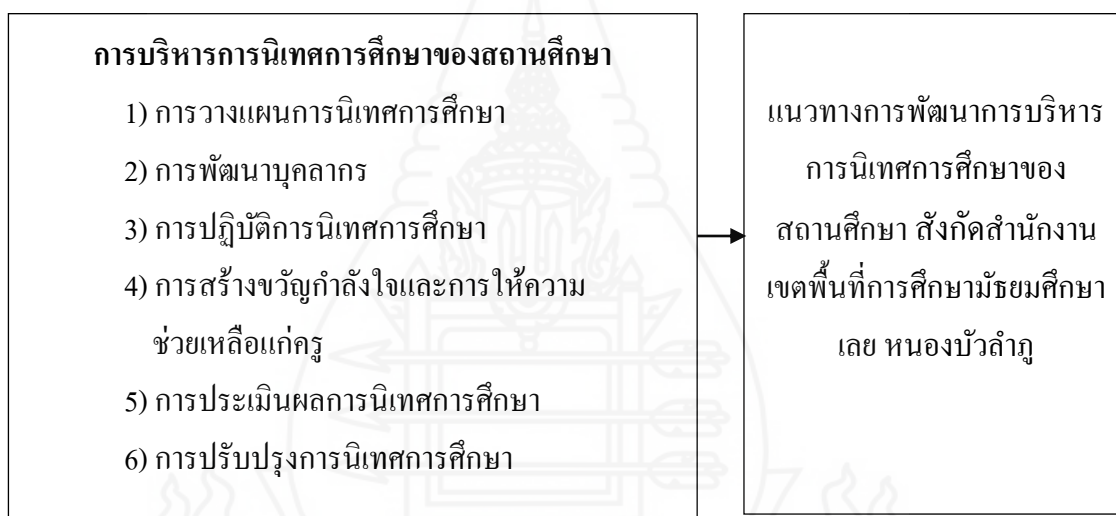
3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษา โดยพิจารณาตัวแปรที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ (ชนะ

สู่มาตรา 2556; เชนจ์ภริชณ์ เนียมสวรรคร์ และคณะ, 2558; สุซาริณี ปั่นก้อน และทศพล ชีฆะพร, 2561; Gatfield & Alpert (2002); Preece (2006); GoZum, Canete, Tiamzon & Kayanan (2015); Dunquah, 2018) และได้ตัวแปรการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ได้แก่

- 1) การวางแผนการนิเทศการศึกษา
- 2) การพัฒนาบุคลากร
- 3) การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา
- 4) การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู
- 5) การประเมินผลการนิเทศการศึกษา
- 6) การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,164 คน

4.2 ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรการบริหารการนิเทศการศึกษา จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวแปรที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ โดยได้จำแนกตัวแปรการบริหารการนิเทศการศึกษาเป็น 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การวางแผนการนิเทศการศึกษา
- 2) การพัฒนาบุคลากร
- 3) การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา
- 4) การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู
- 5) การประเมินผลการนิเทศการศึกษา
- 6) การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ความหมายและความเข้าใจตรงกัน ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของคำ ดังต่อไปนี้

5.1 การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการปฏิบัติงาน และโครงสร้างการบริหารงาน เพื่อให้การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยกระบวนการ 6 ขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือเพื่อการลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และเป้าหมายการนิเทศ กำหนดรูปแบบ เทคนิคในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ ขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศ กำหนดระยะเวลา กำหนดกิจกรรมในการสร้างขวัญและกำลังใจ กำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือ กำกับติดตามการใช้แผนการนิเทศ และวิธีการสรุปผลการกำกับติดตามการใช้แผนการนิเทศ

5.1.2 การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และพัฒนาทัศนคติของครูเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูมีโอกาสนในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการสนับสนุนการประกอบวิชาชีพ โดยอาจจัดเป็นการประชุมปฏิบัติการ การประชุมหารือ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม รวมทั้งการจัดการศึกษาที่เป็นทางการอื่นๆ

5.1.3 การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ มีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ การสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การพัฒนาสื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการนิเทศ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นและผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการณ์เทศ

5.1.4 การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู หมายถึง การสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างกำลังใจ และคอยให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกให้เกิดสภาพที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามแผนงาน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน สนับสนุน ส่งเสริมครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความห่วงใย ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วย

5.1.5 การประเมินผลการนิเทศการศึกษา หมายถึง การตรวจสอบความสำเร็จของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยมีการกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการประเมิน ซึ่งอาจแบ่งการประเมินออกเป็น การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินผลภายหลังการนิเทศ รวมทั้งการรายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง และการนำผลการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.1.6 การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการพิจารณาบททวนกระบวนการต่าง ๆ จากการประเมินผลการบริหารนิเทศมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ผลการประเมินในการปรับปรุง พัฒนา และเสนอแนวทางการแก้ไขการบริหารการนิเทศการศึกษาให้เป็นที่ไปตามนโยบายที่กำหนดไว้

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนให้ดำเนินงานไปอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

6.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารการนิเทศการศึกษาให้กับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา
 - 1.6 กระบวนการนิเทศการศึกษา
2. การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
 - 2.2 ความสัมพันธ์ของการนิเทศการศึกษาและการบริหารการศึกษา
 - 2.3 แนวคิดการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
 - 3.1 ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3.2 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
 - 3.3 ผลการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการนิเทศการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้หลายลักษณะแตกต่างกันไปตามวิวัฒนาการด้านการศึกษา ไว้ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530, น. 7) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน

ชนะ สุ่มมาตย์ (2556, น. 100) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีความหมายดังนี้

- 1) กระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 2) การนิเทศเป็นการกระตุ้นการทำงานให้ประสบความสำเร็จ
- 3) กระบวนการทางการบริหารเพื่อชี้แนะ ชี้นำ ให้ความร่วมมือในกิจกรรม
- 4) อำนาจความสะดวกในการใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ ในการปฏิบัติงาน
- 5) เข้าใจปัญหาโครงสร้างงานที่ตนเองรับผิดชอบ เข้าใจปัญหาและแก้ไขปัญหาได้
- 6) เสริมสร้างบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม
- 7) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย การวางแผน โครงการ การกำกับดูแล การมอบหมายอำนาจหน้าที่
- 8) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล
- 10) การกำกับติดตาม การให้ความรู้และกำลังใจ
- 11) การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอน
- 12) การวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน และ
- 13) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

กัญชิตรา สุปการ (2557, น. 31) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อมุ่งเน้นการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อพัฒนาการการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเน้นการให้บริการ การให้ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริมอื่น ๆ

ศิริขวัญ สุพรรณคง (2559, น. 16) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียนอันที่ก่อให้เกิดการร่วมมือ การช่วยเหลือ การแนะนำ และให้คำปรึกษาหารือ เพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ และพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้บริหารใช้กระบวนการการนิเทศเป็นกระบวนการบริหารในการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

ฉวีวรรณ คำสี (2560, น. 17) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของครูอันเป็นเป้าหมายสูงสุดในด้านการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น

ณัฐกัญย์ ใจกันทา (2561, น. 30) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการศึกษาวิเคราะห์วางแผนการนิเทศร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2561, น. 11) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศในการช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศและบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้ความชำนาญเฉพาะ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นการสร้างความงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของนักเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของการศึกษา

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 28) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่วมมือกันช่วยเหลือ แนะนำ การชี้แจงปรับปรุงในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์ต่อไป

Good (1973, p. 374) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นความพยายามของผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาในการให้ความช่วยเหลือแนะนำครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ปรับปรุงวิธีสอน ช่วยพัฒนาครูให้เกิดความงอกงามทางวิชาชีพทางการศึกษาให้รู้จักเลือกและใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน ปรับปรุงหลักสูตรและเลือกเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอน พัฒนาและปรับปรุงวิธีสอนและการประเมินผลการสอน

Harris (1985, p. 10) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นสิ่งที่บุคลากรของโรงเรียนร่วมกันทำสิ่งต่างๆในการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยมุ่งให้เกิดผลโดยตรงต่อกระบวนการสอนที่นำไปสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

Glickman (1990, p. 5) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นงานและหน้าที่ที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การจัดครูเข้าสอน การจัดเตรียมสื่อ การอำนวยความสะดวก การพัฒนาครูและการประเมินผลการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศในการช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศและบุคลากรทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานโดยมุ่งให้เกิดผลโดยตรงต่อกระบวนการสอนที่นำไปสู่การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.2 ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษาเกิดการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งมีผู้ให้ความสำคัญของการนิเทศการศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530, น. 122) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญเนื่องจากการนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู ครูต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอในขณะที่ทำงานเพื่อให้การเรียนการสอนพัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือนิเทศจากผู้ชำนาญการโดยตรง

ภิญทิรา สุปการ (2557, น. 64) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญและเป็นประโยชน์ เนื่องจากเป็นกิจกรรมการให้คำแนะนำและช่วยเหลือครู หรือมุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และเกิดทักษะเพียงพอในการพัฒนาการเรียนการสอน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของนักเรียนในที่สุด

สิริขวัญ สุพรรณคง (2559, น. 18) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์การการศึกษาอยู่ตลอดเวลา เป็นการช่วยเหลือการเตรียมสอนของครูให้ครูได้ฝึกฝนความรู้เสมอ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการเรียนการสอน

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2561, น. 12) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากกระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานในด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ณัฐกัญย์ ใจกันทา (2561, น. 39) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน การนิเทศการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการจัดการศึกษา และการพัฒนาการศึกษาทุกชั้นตอน

เนื่องจากเป็นตัวการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่พึงประสงค์ และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ทั้งนี้เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากกระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงาน ช่วยปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการ เพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

1.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งการนิเทศศึกษามีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2530, น. 12-13) ได้วิเคราะห์จุดมุ่งหมายจากแนวคิดจากบุคคลต่าง ๆ และสรุปว่าจุดมุ่งหมายของการนิเทศของการนิเทศการศึกษาที่สำคัญมี 4 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น

2. เพื่อพัฒนางาน เป้าหมายสุดท้ายของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้นการนิเทศการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น

3. เพื่อสร้างสัมพันธภาพ การนิเทศการศึกษาเป็นการช่วยเหลือ ไม่ใช่จับผิดแต่เป็นการร่วมมือกันรับผิดชอบ ร่วมกันทำงานเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศศึกษามุ่งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะขวัญกำลังใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้คนตั้งใจทำงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2546, น. 24-25) ได้ระบุถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นที่กระบวนการพัฒนาครูในด้านต่างๆ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้แก่ครู ในด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการและทางความคิด ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความคิดสร้างสรรค์และความมุ่งมั่น มีอุดมการณ์ที่จะอบรมนักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

2. เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูและเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ครู ในด้านการวิเคราะห์และปรับปรุง จุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการศึกษาพื้นฐานความรู้ของผู้เรียน การเลือกและปรับปรุงเนื้อหาการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาการใช้ประกอบการเรียนการสอน การดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสม และการประเมินผลการเรียนการสอน

3. เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานของครูโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการแก้ปัญหาการสอน การร่วมมือกันทำงานอย่างเป็นขั้นตอน มีระบบ ระเบียบ การร่วมมือกันทำงานด้วยความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และยอมรับซึ่งกันและกัน การร่วมมือกันทำงานอย่างมีเหตุมีผลในการพัฒนาหลักสูตร สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง และก้าวหน้าเกิดประโยชน์สูงสุด การประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการนิเทศ และแหล่งวิทยาการในการบริการช่วยเหลืองานวิชาการของโรงเรียน

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในตำแหน่งวิชาชีพ โดยสร้างความมั่นใจในความถูกต้องเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและการสอน สร้างความสบายใจในการทำงานร่วมกัน และสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

เดชนักรัชน เนียมสุวรรณค์ (2558, น. 22) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ มุ่งที่จะช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น และส่งเสริมครูให้พัฒนาในด้านต่างๆอย่างเต็มที่ มุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและสร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงาน เพื่อที่จะเอาความสามารถของครูออกมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันจะส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนและโรงเรียน

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2561, น. 14) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนส่งเสริมครูให้มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงาน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครู รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือของฝ่ายต่างๆในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

ฉวีวรรณ คำลี (2560, น. 19) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ งานนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษาของผู้เรียน และช่วยพัฒนาทักษะในการปฏิบัติหน้าที่การจัดการเรียนรู้ของครูให้ตรงตามผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

ณัฐกัญย์ ใจกันทา (2561, น. 35) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การนิเทศการศึกษามุ่งที่จะพัฒนาครูเป็นหลักใหญ่ ทั้งนี้ก็เพราะครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดใน

กระบวนการจัดการศึกษา เพราะฉะนั้นความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาก็คือมุ่งที่จะช่วยเหลือ แนะนำปรับปรุง และส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาในด้านต่างๆอย่างเต็มที่อันเป็นผลต่อคุณภาพการเรียน การสอน

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 35-36) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ เพื่อพัฒนาคนทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจจุดมุ่งหมายของการศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร เป็นการสร้างความเป็นผู้นำที่ดี เกิดขวัญกำลังใจ พัฒนางาน เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาดำเนินการสอนตามหลักสูตร ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้ถูกนิเทศ เพราะการนิเทศไม่ใช่การจับผิดแต่เป็นการช่วยเหลือ ได้ตระหนักส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ การนิเทศการศึกษามุ่งหมายช่วยสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของครูและเจ้าหน้าที่อยู่ในสภาพที่ดีและร่วมปฏิบัติงานเป็นคณะด้วยกำลัง และสติปัญญา

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา คือ การให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาให้มีการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนส่งเสริมครูให้มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาวิชาชีพและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครู การประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการนิเทศเสริมสร้างสมรรถภาพด้านการสอนให้แก่ครู มีทักษะในการปฏิบัติงาน การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยตรง

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

หลักการนิเทศการศึกษานั้นมาจากความคิดของนักการศึกษาที่มีต่อการนิเทศการศึกษา เป็นฐานคิดสำคัญต่อการพัฒนา เป็นหลักการของการนิเทศการศึกษา มีสาระสำคัญ ดังนี้

สังค์ อุทรานันท์ (2530, น. 15-18) กล่าวถึง หลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการใหญ่ ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษาคือเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ โดยการดำเนินการนิเทศ ต้องมีการทำงานเป็นขั้นตอน (steps) มีความต่อเนื่อง (continuity) ไม่หยุดนิ่ง (dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ (interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน แต่การดำเนินงานนั้นต้องผ่านตัวกลาง คือครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ใช่การดำเนินการกับนักเรียนโดยตรง แต่การนิเทศการศึกษาคือเป็นการทำงานโดยผ่านตัวครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการ

ทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษาเน้นบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้หมายถึง เฉพาะบรรยากาศแห่งการทำงานร่วมกันเท่านั้น และจะหมายรวมถึง การยอมรับซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนการยอมรับผิดชอบต่อผลงานร่วมกันด้วย

เดชนักรัชน์ เนียมสุวรรณค์ (2558, น. 22) กล่าวว่าหลักการนิเทศการศึกษา คือ การนิเทศการศึกษาจะต้องอยู่บนหลักแห่งความเป็นประชาธิปไตย หลักของการมีส่วนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการนิเทศการศึกษา หลักของการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาที่มีแผนและกระบวนการทำงานที่ผู้เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง หลักของการเป็นผู้นำ กลยาคมิตรและมนุษยสัมพันธ์ในการนิเทศการศึกษา โดยมีเป้าหมายสุดท้ายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียนเป็นสำคัญ

เก็จกนก เอื้องวงศ์ (2561, น. 16-17) กล่าวว่าหลักการนิเทศการศึกษา คือ หลักการที่สามารถจะนำไปใช้ในการดำเนินการนิเทศของผู้นิเทศ เป็นแนวทางในการปฏิบัติการนิเทศการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญคือ หลักของการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครูเป็นสำคัญ หลักแห่งความร่วมมือของผู้บริหาร ผู้นิเทศและครู หลักของการสร้างสัมพันธ์ภาพบนความเท่าเทียมและการยอมรับซึ่งกันและกัน หลักของความเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง และหลักของความยืดหยุ่นให้อิสระในการพัฒนาตนเอง

ณัฐกัญย์ ใจกันทา (2561, น. 38) กล่าวว่าหลักการนิเทศการศึกษา คือ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่ดี คือ ต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความเป็นวิทยาศาสตร์ ควรเป็นประชาธิปไตยเพื่อเป็นการสร้างสรรค์ และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา เพื่อจะได้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

Hoy & Forsyth (1986 อ้างถึงใน เก็จกนก เอื้องวงศ์, 2561, น.15) กล่าวว่า การที่ผู้นิเทศจะดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้นิเทศต้องมีสมมติฐานต่อการพัฒนาการเรียนการสอน ดังนี้

1. ครู คือบุคคลที่เป็นหัวใจของพัฒนาการเรียนการสอนได้
2. ครูต้องการอิสรภาพที่จะพัฒนาการเรียนการสอนตามแบบฉบับของตนเอง
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทางสังคม รวมทั้งการจัดให้มีการกระตุ้นทางปัญญาและทางวิชาชีพ

4. แบบแผนการนิเทศที่ยึดติดตายตัว และการใช้การบีบบังคับจะไม่ทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาการสอน

5. การพัฒนาการสอนมักจะประสบความสำเร็จในสถานการณ์การทำงานแบบเพื่อนร่วมวิชาชีพ ไม่ใช่การแสดงออกว่าเหนือกว่า และเป็นการสนับสนุนให้ครูมีการแสวงหาความรู้และมีการทดลอง

Beach & Reinhartz (2000 อ้างถึงใน เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2561, น.15) ได้กล่าวถึงสมมติฐานสำคัญที่ใช้เป็นหลักการในการดำเนินการนิเทศเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งสมมติฐานเหล่านี้มาจากพื้นฐานที่กำหนดคุณลักษณะของผู้นิเทศว่าต้องเป็นบุคคลที่มีความใจกว้าง ไม่มีท่าทีคุกคามผู้อื่น มีความน่าไว้วางใจและสามารถมีสัมพันธภาพแบบเสริมพลังใจซึ่งกันและกันระหว่างครูและผู้นิเทศซึ่งทำให้เกิดความงอกงามด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย การนิเทศจึงเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต สมมติฐานที่ Beach & Reinhartz นำเสนอไว้ ประกอบด้วย

1. ครูสามารถแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนโดยการปรับพฤติกรรมของตนเอง
2. การตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับพฤติกรรมของตนเองต้องมาจากภายในตัวครูเอง มากกว่าการถูกบังคับจากผู้อื่น
3. พฤติกรรมการสอนของครูจะได้รับการศึกษาวิเคราะห์และระบุได้อย่างชัดเจน โดยผ่านการอภิปรายแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กันอย่างไม่เป็นทางการ การเยี่ยมชมชั้นเรียน และการสังเกตอย่างเป็นระบบ
4. ผู้นิเทศสามารถให้มุมมองที่เป็นประโยชน์แก่ครูได้โดยใช้การสอนแนะการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเอื้ออำนวย และการสังเกตห้องเรียน
5. เมื่อได้สารสนเทศที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ ครูจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดสิ่งที่ต้องการการเปลี่ยนแปลง
6. คุณภาพการปฏิบัติงานของครูและผู้นิเทศจะสูงขึ้น เมื่อสัมพันธภาพของครูและผู้นิเทศ มีลักษณะของความเป็นเพื่อนและอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความร่วมมือ การเคารพ และความมั่นใจซึ่งกันและกัน

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษา คือ หลักการที่สามารถจะนำไปใช้ในการดำเนินการนิเทศของผู้นิเทศ เป็นแนวทางในการปฏิบัติกรนิเทศการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ คือ หลักความเป็นประชาธิปไตย หลักของความยืดหยุ่นได้เหมาะสมกับสถานการณ์ในการปฏิบัติและกระบวนการทำงานที่ผู้เกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง หลักของการเป็นผู้นำกัลยาณมิตร และหลักของการสร้างสัมพันธภาพบนความเท่าเทียม เพื่อจะได้พัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

1.5 บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา

ผู้นิเทศเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการนิเทศการศึกษาเพราะเป็นส่วนผลักดันให้การศึกษามีเจริญก้าวหน้า มีผลทำให้ทุกฝ่ายมีความตั้งใจ มีความพยายาม ทুমเท ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มที่ในการจัดการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2548) กล่าวว่า ผู้นิเทศการศึกษามีบทบาทและหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น. 1-2) ได้รวบรวมบทบาทหน้าที่ของผู้นิเทศไว้ ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้ประสาน (Coordinator) เช่น ประสานครูแต่ละระดับให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประสานชุมชน ผู้ปกครอง
2. บทบาทเป็นผู้นำกลุ่ม (Group leader) คือ รู้วิธีที่จะทำงานร่วมกับกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จ
3. บทบาทเป็นผู้ประเมิน (Evaluator) ได้แก่ เป็นผู้ประเมินผลการสอน ประเมินผล หลักสูตร
4. บทบาทในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัด ประเมินผล
5. บทบาทเป็นนักวิจัย เป็นผู้ที่นำผลการวิจัยเสนอแนะให้ครูใช้และดำเนินการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยปฏิบัติการ
6. บทบาทเป็นผู้แนะนำการเปลี่ยนแปลง โดยการช่วยเหลือให้ครูมีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงพัฒนา
7. เป็นครูต้นแบบ คือ สามารถสาธิตการสอนที่มีประสิทธิภาพแก่ครู และแนะนำวิธีการสอนแก่ครูได้

สุจิริต เพ็ชรชอบ (2534, น. 24) ได้กล่าวถึง บทบาทและหน้าที่ของผู้นิเทศการศึกษาในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และด้านบริการ
2. ช่วยเหลือครูในด้านปัญหาส่วนตัว

3. การสร้างขวัญของคณะครูในสถานศึกษา

4. การประเมินผลการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

อัญชลี ธรรมะวิทีกุล (2552, น. 14) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นิเทศการศึกษาในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมนิเทศครูใหม่ให้เข้าใจในหน้าที่การงานที่ตนรับผิดชอบ
2. สถานศึกษาจัดการอบรม หรือให้การนิเทศด้วยการสอนแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ
3. แนะนำให้ครูรู้จักัดแปลงเนื้อหาวิชาที่สอนให้เหมาะสมแก่สภาพท้องถิ่น
4. ช่วยให้ผู้ครูมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอน

การเรียนการสอน

5. เสนอแนะวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และสภาพแวดล้อมให้ครู
6. ส่งครูไปสังเกตการสอนในสถานศึกษาอื่นๆ ที่เห็นว่าเป็นตัวอย่างที่ดีได้
7. ให้ครูได้เข้าร่วมการฝึกอบรมทางวิชาการที่จัดขึ้นภายในและภายนอกกลุ่มสถานศึกษา

สถานศึกษา

8. จัดให้มีการติดตามผลภายหลังการฝึกอบรม
9. จัดหาหนังสือทางวิชาการ คู่มือครูวารสาร และบริการอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือครู

ก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

10. ผู้บริหารควรเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อมุ่งที่จะให้คำปรึกษาช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาระหว่างการสอน

ทางการสอน

11. การบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่ครู
12. ผู้บริหารควรมีเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบของครู โดยใช้วิธีความเป็นธรรมให้มากที่สุด

เป็นธรรมให้มากที่สุด

13. จัดให้มีการสัมมนาของคณะครูเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สอน

14. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษา

โดยตรงต่อการศึกษา

15. จัดให้มีการประกวดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาภายในกลุ่ม

วันชาติ แชมเปอ (2558, น. 41) กล่าวว่า ผู้นิเทศการศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ให้ความรู้ความช่วยเหลือ ให้ขวัญกำลังใจ และร่วมวางแผน ให้การสนับสนุน ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และผู้รับการนิเทศมีบทบาทและหน้าที่ในการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และเต็มใจ มีความเชื่อถือและยอมรับฟังเพื่อให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปอย่างราบรื่น

ศิริขันธ์ สุพรรณคง (2559, น. 34) กล่าวว่า ผู้นิเทศการศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่พัฒนาให้เกิดประโยชน์ในทุกๆ ด้าน เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ มีส่วนร่วมในการวางแผนและสนับสนุน ประสานประโยชน์ เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลและมี ประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า ผู้นิเทศการศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ในการให้ความรู้ ความช่วยเหลือ แนะนำเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ดีให้กับครู ให้ขวัญกำลังใจ การติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเรียนการสอน ศึกษาวิเคราะห์จะทำงานร่วมกับครู ร่วมกันวางแผน ให้การสนับสนุน ติดตามการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.6 กระบวนการนิเทศการศึกษา

1.6.1 ความหมายของกระบวนการนิเทศการศึกษา

ได้มีหน่วยงานทางการศึกษาและนักวิชาการได้ให้ความหมายของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การทำงานอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์งานการเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนหลัง แล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงาน แล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เดชนภรัตน์ เนียมสวรรค์ (2558, น. 10) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของคณะกรรมการการบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 1) การวางแผนการบริหารการนิเทศการศึกษา 2) การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา 3) การประเมินผลการบริหารการนิเทศการศึกษา 4) การพัฒนาปรับปรุงการบริหารการนิเทศการศึกษา

วันชาติ แซ่มเกตู (2558) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องทำงานเกี่ยวข้องกันอย่างมีระบบและต่อเนื่องมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามจุดประสงค์และมีประสิทธิภาพ

ศิริขันธ์ สุพรรณคง (2559, น. 26) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดขั้นตอนของการนิเทศ เป็นระเบียบแบบแผน มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินงานไว้ชัดเจน มีเหตุผลและสามารถดำเนินการได้ ตั้งแต่เริ่มการนิเทศตลอดจนการประเมินผลและติดตามผล เพื่อสามารถนำการนิเทศไปสู่การปฏิบัติได้จริงและเกิดประโยชน์สูงสุด

อิสรนนท์ ศิริโรตตนาพาณิชย์ (2559) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง วิธีการทำงานอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน

ในโรงเรียน และพัฒนากระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ และนักเรียนมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและให้ถึงขีดสุดของศักยภาพ

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 5) ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ได้ เพื่อแก้ปัญหาการดำเนินงานนิเทศการศึกษาตาม ขั้นตอนและกระบวนการเพื่อใช้ในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการการทำงานอย่างมีระบบและต่อเนื่อง พัฒนากระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลตามจุดประสงค์และมีประสิทธิภาพ

1.6.2 แนวคิดกระบวนการนิเทศการศึกษา

เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติการนิเทศของสถานศึกษาในภาพรวมทุกด้าน โดยสามารถนำกระบวนการนิเทศนี้มาใช้ในการนิเทศทุกลักษณะ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กระบวนการนิเทศโดยส่วนใหญ่มีขั้นตอนในลักษณะเดียวกับการบริหาร ขั้นตอนสำคัญๆ คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการดำเนินการ โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้นำเสนอกระบวนการในการนิเทศไว้ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530, น. 84-88) ได้นำเสนอกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยมีขั้นตอนทำงานพื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการดำเนินการ โดย สงัด อุทรานันท์ เพิ่มขั้นตอนของการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ และการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ โดยกำหนดขั้นตอนไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning - P) เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาและความต้องการจำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

2. ให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ (Informing - I) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำอย่างไรให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม ถือเป็นความจำเป็นสำหรับการนิเทศที่ยังไม่เป็นไปอย่างต้องการ จำเป็นต้องมีการทบทวนความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3. การดำเนินการปฏิบัติการณ์เทศ (Doing – D) ประกอบด้วย การปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับการณ์เทศ การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการณ์เทศ

4. การสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ (Reinforcing – R) เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการณ์เทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนนี้อาจดำเนินการไปพร้อมกับที่ผู้รับการณ์เทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงแล้ว

5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating – E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงหรือสอดคล้องกับสภาพปัญหานั้นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) ได้กำหนดกระบวนการในการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเป็นการกำหนดปัญหาและความต้องการในแก้ปัญหาหรือพัฒนา ดังนี้ 1) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงาน 2) การแลกเปลี่ยนระดมความคิดวิเคราะห์เพื่อหาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและความต้องการในการพัฒนาตามบริบทของหน่วยงาน 3) การจัดลำดับปัญหาและเลือกปัญหาที่เป็นความจำเป็นหรือต้องการในลำดับเร่งด่วนหรือลำดับที่เห็นว่าสำคัญที่สุด 4) การสร้างการรับรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการณ์เทศด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การประชุม การสัมมนา ฯลฯ เพื่อสร้างวิสัยทัศน์หรือสร้างเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงาน

2. การวางแผนการณ์เทศเป็นการนำปัญหาและความต้องการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมในการจัดทำแผนนิเทศ ดังนี้ 1) กำหนดแนวทาง/วิธีการการพัฒนาที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้น ความต้องการและจำเป็น มีการใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) และการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครูและการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) เลือกแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) วางแผนการดำเนินงานพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมเตรียมการณ์เทศ สร้างคณะนิเทศเป็นทีมงานในการนิเทศร่วมกัน กำหนดประเด็นการณ์เทศ กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาและการพัฒนา และกำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการณ์เทศที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการ เช่น Platform Online Face to Face การ

ประชุมสัมมนา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสังเกตชั้นเรียน การสาธิต การบันทึกวิดีโอและการถ่ายภาพ การสัมภาษณ์ การ Coaching & Mentoring ฯลฯ โดยเน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line YouTube Facebook Live การใช้นวัตกรรม Online รูปแบบต่างๆ เป็นต้น และ 4) จัดทำแผนนิเทศประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ต้องการ เครื่องมือนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3. การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ สื่อและเครื่องมือนิเทศเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และเป็นสิ่งที่ จะช่วยเก็บรายละเอียดที่ผู้รับการนิเทศไม่สามารถแสดงออกมาได้ และสามารถเก็บข้อมูลนำมาเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และสิ่งที่ทำให้มีความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ดังนี้ 1) สร้างสื่อการนิเทศที่ทำให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการนิเทศ ทักษะการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ โดยเป็นสื่อที่สอดคล้องในยุคศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line YouTube Facebook Live เป็นต้น และ 2) สร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพ ใช้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. การปฏิบัติการนิเทศ ดำเนินการนิเทศตามวิธีการการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศที่กำหนด ดังนี้ 1) ประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ ให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) นิเทศตามวิธีการ ขั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด 3) การสะท้อนผลการนิเทศ และ 5) ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

5. การประเมินผลและรายงานผล ดังนี้ 1) ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน 2) ประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการในการนำผลไปใช้ในการพัฒนา 3) รายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง ในรูปแบบต่างๆ เช่น Application OSA Platform Online Face to Face ฯลฯ และ 4) นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไปหรือในปีการศึกษาต่อไป

Harris (1963 อ้างถึงใน เกื้อกนก เอื้อวงศ์, 2561, น. 40-41) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ เรียกว่า "Harris' POLCA" ประกอบด้วยการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นการวางแผน (Planning)** เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศต้องคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการและความจำเป็นในการนิเทศเพื่อนำมากำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้สอดคล้องกัน โดยต้องการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการนิเทศ จัดทำแผนการดำเนินการ โครงการ และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

2. **ขั้นการจัดองค์การ (Organizing)** เป็นขั้นตอนที่กำหนดโครงการของคณะทำงาน ตั้งเกณฑ์มาตรฐาน การรวบรวมทรัพยากรที่มีทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างงานต่าง ๆ

3. **ขั้นการนำสู่การปฏิบัติ (Leading)** เป็นขั้นตัดสินใจในการดำเนินการนิเทศ กำหนดวิธีการในการนิเทศ กระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติกรนิเทศ

4. **ขั้นการควบคุม (Controlling)** เป็นขั้นที่ผู้รับผิดชอบต้องควบคุม กำกับ ติดตามดูแลให้ กระบวนการนิเทศดำเนินไปตามแผนและขั้นตอนที่กำหนดไว้ ในบางครั้งอาจมีการชี้แนะ เสริมความคิด หรือ แทรกแซงเพื่อปรับทิศทางหรือกระบวนการดำเนินงาน

5. **การประเมินผล (Assessing)** เป็นขั้นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมกันประเมินผลการนิเทศว่าสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องจัดทำอย่างมีแบบแผนและมีความเที่ยงตรง และอาจจัดทำกรวิจัยประเมินผลร่วมด้วย

อย่างไรก็ตาม Harris (1985 อ้างถึงใน เก่งกนก เอื้อวงศ์, 2561, น. 40-41) ได้พัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการการนิเทศการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เกิดแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ลดการควบคุมติดตามการทำงานลง Harris (1985) แบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. **การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing)** เป็นการศึกษาสภาพการณ์ที่เป็นอยู่เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง มีขั้นตอนย่อย ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาธรรมชาติและความสัมพันธ์ของสภาพการณ์ต่าง ๆ 2) การสังเกตปรากฏการณ์รอบตัวโดยละเอียด 3) การทบทวนเพื่อตรวจสอบปรากฏการณ์รอบตัว และ 4) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน

2. **การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing)** เป็นการกำหนดความสำคัญของงาน โดยดำเนิน ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมาย 2) กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ 3) กำหนดทางเลือก และ 4) จัดลำดับความสำคัญของงาน

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นการจัดระบบ วางแผนการทำงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่างๆ 2) การนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ 3) เตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมในการปฏิบัติงาน 4) จัดระบบการทำงาน และ 5) การกำหนดแผนในการทำงาน

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating resources) เป็นการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) กำหนดทรัพยากรตามความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ 2) จัดสรรทรัพยากรให้หน่วยงานต่าง ๆ 3) กำหนดทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับจุดมุ่งหมายเฉพาะ และ 4) มอบหมายบุคลากรให้ปฏิบัติงาน

5. การประสานงาน (Coordinating) เป็นกระบวนการประสานการใช้ทรัพยากรทั้งบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และประสานแผนการทำงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ประสานการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ 2) สร้างความสามัคคีพร้อมเพรียงในการทำงาน 3) ปรับการทำงานส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ และ 4) ประสานแผนโดยกำหนดเวลาการทำงานแต่ละช่วงให้ชัดเจน

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นการทำให้เกิดสภาพที่เหมาะสมในการดำเนินการตามแผนงานให้มากที่สุด โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) แต่งตั้งบุคลากร 2) กำหนดแนวทางหรือระเบียบปฏิบัติในการทำงาน 3) แนะนำการปฏิบัติงาน และ 4) ตัดสินใจเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษา เป็นวิธีการทำงานอย่างมีขั้นตอน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และพัฒนากระบวนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยกระบวนการนิเทศส่วนใหญ่มีขั้นตอนในลักษณะเดียวกับการบริหาร ขั้นตอนสำคัญ คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การประเมินผลการดำเนินการ และการปรับปรุงแก้ไข สำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศการศึกษา

2. การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 ความหมายการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารการนิเทศการศึกษา ไว้หลายลักษณะแตกต่างกันไปในการด้านการศึกษา ดังนี้

สุรัชย์ รอดเจริญ (2550, น. 6) กล่าวว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารตามกระบวนการ วิธีการ หรือขั้นตอนในการบริหารการนิเทศการศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

ชนะ สุ่มมาตย์ (2556, น. 9) กล่าวว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง การใช้หลักการบริหารการศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการนิเทศการศึกษาตามโครงสร้างการบริหารการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาสอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพพื้นที่ให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

ภิญทิรา สุปการ (2558, น. 26) กล่าวว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบการบริหารจัดการนิเทศ และกระบวนการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

เดชณ์ภรณ์ เนียมสุวรรณ (2558, น.9) กล่าวว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง สิ่งที่แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ประกอบไปด้วย 1) คณะกรรมการการนิเทศการศึกษา 2) ขอบข่ายภารกิจการนิเทศการศึกษา และ 3) กระบวนการนิเทศการศึกษา

ณัฐกัญย์ ใจกันทา (2561, น. 11) กล่าวว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารที่ให้ความสำคัญกับการมองไปสู่ออนาคตของกระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

สรุปได้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการจัดการเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการปฏิบัติงาน และ โครงสร้างการบริหารงาน เพื่อให้การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 ความสัมพันธ์ของการนิเทศการศึกษากับการบริหารการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นพันธกิจหนึ่งของสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้บริหารต้องแสดงบทบาทและปฏิบัติตามภาระหน้าที่นิเทศการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

สงัด อุทรานันท์ (2530 อ้างถึงใน เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2561, น. 18) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามุ่งเน้นผลผลิต โดยไม่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน แต่การนิเทศการศึกษานั้นถือว่าการได้มาซึ่งคุณภาพของผลผลิตนั้นมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ปฏิบัติงานโดยตรง การนิเทศจึงเป็นการทำงานผ่านตัวกลางซึ่งมีหน้าที่ในการผลิตผลงานโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของการปฏิบัติงาน

Oliva & Pawlas (2001, p. 49) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารการศึกษาอย่างใกล้ชิดและทั้ง 2 ส่วนต่างมีความเกี่ยวพันและส่งเสริมซึ่งกันและกัน การจะเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการนิเทศกับการบริหารศึกษานั้น ในเบื้องต้นควรทำความเข้าใจถึงลักษณะงานบริหาร และงานนิเทศการศึกษา

Burton & Brueckner (อ้างถึงใน Oliva & Pawlas, 2001, p 49) กล่าวว่า การบริหารและการนิเทศศึกษามีความเกี่ยวพันกันที่แยกกันไม่ได้ ทั้งนี้เพราะการดำเนินการทั้ง 2 ส่วนจะต้องมีการประสานงาน มีความสัมพันธ์กัน เป็นส่วนประกอบของกันและกัน และมีหน้าที่ร่วมกันในการทำงานของระบบการศึกษาของสถานศึกษา

Sergiovanni & Starratt (1983 อ้างถึงใน เก็จกนก เอื้อวงศ์, 2561, น. 18) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับการบริหาร การนิเทศมุ่งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้โดยเฉพาะ ทั้งการบริหารและการนิเทศจะต้องทำหน้าที่ประสาน สนับสนุน ร่วมมือร่วมใจ ส่งเสริมการหาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาโดยมุ่งผลไปสู่เป้าหมาย มาตรฐานที่กำหนด

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2561, น. 20-21) กล่าวไว้ว่า ความสัมพันธ์ของการนิเทศการศึกษากับการบริหารการศึกษา ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาและการบริหารการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเหมือนกัน เป็นความสัมพันธ์ที่มีความใกล้ชิดไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ หรืออาจกล่าวได้ว่าต่างเป็นองค์ประกอบของกันและกันและพึ่งพากัน เป็นเหมือนเกลียวเชือกที่ม้วนเกลียวกันเพื่อให้เชือกมีความแข็งแรงและเหนียวแน่นมากขึ้นเพื่อสามารถจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า ในลักษณะเช่นนี้ การนิเทศและการบริหารการศึกษาจึงมีความเกี่ยวพันกันในเชิงจุดมุ่งหมายของการดำเนินการ

2. การนิเทศการศึกษาและการบริหารการศึกษาดังเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหาร งานนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของงานวิชาการ ดังนั้น หากผู้บริหารจะทำงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จก็ต้องจัดหรือดำเนินการให้มีการนิเทศการศึกษา รวมทั้งนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนอย่างจริงจัง แม้ว่างานนิเทศจะมีลักษณะการดำเนินการที่เฉพาะเจาะจง และต้องใช้ทักษะสำหรับการนิเทศโดยตรงที่มีเพิ่มเติมจากทักษะการบริหารทั่วไป ในประเด็นนี้จึงพบว่า การนิเทศมีความสัมพันธ์กับการบริหารจนถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการบริหารวิชาการ

3. การนิเทศสนับสนุนให้การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารหรือผู้นิเทศให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ เสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ครูและผู้บริหารได้พัฒนาตนเอง ปรับปรุงการเรียนการสอน ปรับพฤติกรรมในการทำงานให้ดีขึ้น และสร้างให้เกิดบรรยากาศที่ดีในสถานศึกษา สิ่งที่เป็นผลสำเร็จของการนิเทศการศึกษา คือ ครูได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน มีขวัญกำลังใจในการที่ขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ซึ่งคุณภาพของครูที่ได้รับการพัฒนาขึ้นนี้เองย่อมมีส่วนในการสนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารการศึกษา ทั้งนี้เพราะครูและบุคลากรที่มีคุณภาพ มีขวัญกำลังใจย่อมเป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติงานต่างๆในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี

4. การบริหารการศึกษามีประสิทธิภาพจะช่วยให้การนิเทศสามารถบรรลุตามจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งหากการบริหารจัดการในสถานศึกษาเป็นการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนงานวิชาการและแผนการดำเนินการนิเทศที่ดี จัดวางตัวบุคคลในการนิเทศอย่างเหมาะสม มีการจัดหาทรัพยากร งบประมาณ สื่อและอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ที่จะสนับสนุนการนิเทศในสถานศึกษา มีการประสานเครือข่ายการนิเทศทั้งจากภายในและภายนอกอย่างเหมาะสมแล้ว การบริหารสถานศึกษาลักษณะนี้ก็จะมีส่วนช่วยผลักดันให้การนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จและบรรลุจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้

ความสัมพันธ์ของการนิเทศและการบริหารการศึกษาดังที่ได้กล่าวแล้วเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นการประสานการทำงานร่วมกัน และเป็นองค์ประกอบของกันและกัน การนิเทศการศึกษาจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ตั้งไว้ก็ต้องอาศัยฟังก์ชันการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่ดี ในขณะเดียวกันการนิเทศการศึกษาที่ช่วยให้ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงขึ้นในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานก็ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาเช่นกัน

2.3 แนวคิดการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

มีนักวิชาการหลายท่าน ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศการศึกษา ดังนี้
 ชนะ สุ่มมาตย์ (2556) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารการนิเทศการศึกษา การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม การสร้างขวัญกำลังใจในความมั่นคงและความปลอดภัย การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการนิเทศการศึกษา การนิเทศติดตามและประเมินผล

เดชณัฏฐ์ เนียมสุวรรณ และคณะ (2558) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนการบริหารการนิเทศการศึกษา แนวดำเนินการบริหารการ

นิเทศการศึกษา การประเมินบริหารการนิเทศการศึกษา และการพัฒนาปรับปรุงการบริหารการนิเทศการศึกษา

สุชาริณี ปั่นก้อน และ ทศพล ชีณะพร (2561) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การพัฒนาวิชาชีพ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง และการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

Gatfield & Alpert (2002) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดบุคลากร การพัฒนาความสัมพันธ์ในการทำงาน การได้รับการสนับสนุน การระบุและแก้ไขปัญหา และการประเมินผล

Preece (2006) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การจัดหาเครื่องมือที่จำเป็น การฝึกอบรม การช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพให้ถึงเป้าหมาย การบริหารทรัพยากร และการตรวจสอบคุณภาพบุคลากร

GoZum, Canete, Tiamzon & Kayanan (2015) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การสำรวจระบบโรงเรียน การปรับปรุงการเรียนการสอนโดยตรง การพัฒนาครู การจัดกิจกรรมความร่วมมือ ขวัญกำลังใจแก่ครู การเลือกสื่อการเรียนการสอน การศึกษาทดลองปัญหาการสอน การจัดสภาพแวดล้อม และการปฏิบัติที่เป็นมืออาชีพ

Dunquah (2018) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การสร้างความมั่นใจในการนำหลักสูตรไปใช้ การสนับสนุนด้านเทคนิคโดยตรงแก่ครู จัดฝึกอบรมครู การดำเนินการประเมินประสิทธิภาพ การดำเนินการประเมินหลักสูตร การติดตามและประสานงาน

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศการศึกษา ทั้งในต่างประเทศและภายในประเทศ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ เพื่อดูความเหมือนและความต่างของตัวแปรและสังเคราะห์เป็นตัวแปรที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย โดยพิจารณาตัวแปรที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งนำเสนอในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศการศึกษา

ด้าน	ชนะ สุ่มมาตย์ (2556)	เดชนักรัชน์ เนียม สวรรณ และคณะ (2558)	สุชาริณี ปั่นก้อน และ ทศพล ชีเมะพร (2561)	Terry Gatfield & Frank Alpert (2002)	Derek A.Preece, MBA, (2006)	Simon Julius M. GoZum, Crisanta I. Canete, Dona Marie E. Tiamzon, Edith Kayanan (2015)	Dr.Mustapha Bin Dunquah (2018)	ความถี่	ผู้วิจัย
1. การวางแผนการนิเทศ การศึกษา	✓	✓		✓	✓	✓		5	✓
2. การสร้างขวัญกำลังใจ	✓					✓		2	} ✓
3. การช่วยเหลือครู			✓	✓			✓	3	
4. การพัฒนาบุคลากร	✓		✓	✓	✓	✓	✓	6	✓
5. การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา	✓	✓				✓		3	✓
6. การวิจัย			✓			✓		2	
7. การประเมินผลการนิเทศ การศึกษา	✓	✓		✓	✓		✓	5	✓
8. การพัฒนาหลักสูตร			✓				✓	2	
9. การปรับปรุงการนิเทศ การศึกษา		✓		✓	✓	✓		4	✓
10. การจัดสภาพแวดล้อม						✓		1	

จากตารางที่ 2.1 แสดงถึงการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ตัวแปรที่สำคัญที่จะบ่งบอกถึงการบริหารการนิเทศการศึกษา ซึ่งนักวิชาการ (ชนะ สุ่มมาตย์, 2556; เชนธ์ภรณ์ เนียมสุวรรณ และคณะ, 2558; สุชาธิณี ปั่นก้อน และทศพล ชีวะพร, 2561; Gatfield & Alpert (2002); Preece (2006); GoZum, Canete, Tiamzon & Kayanan (2015); Dunquah, 2018) มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ โดยพิจารณาจากตัวแปรที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกันที่มีความถี่สูงสุด 6 ลำดับแรก จากนั้นจึงสังเคราะห์ออกมาเป็นตัวแปรหลักดังนี้

ตัวแปรที่ 1 การวางแผนการบริหารการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 คน

ตัวแปรที่ 2 การพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 คน

ตัวแปรที่ 3 การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 3 คน

ตัวแปรที่ 4 การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู พิจารณาจาก 2 ตัวแปรที่มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ 1) การสร้างขวัญกำลังใจ ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 2 คน และ 2) การช่วยเหลือครู ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการจำนวน 3 คน ผู้วิจัยพิจารณาแล้วเห็นว่าทั้ง 2 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกันและสามารถหลอมรวมเป็นตัวแปรเดียวกันได้ ซึ่งผู้วิจัยหลอมรวมตัวแปร การสร้างขวัญกำลังใจ และการช่วยเหลือครู โดยกำหนดตัวแปรเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู

ตัวแปรที่ 5 การประเมินผลการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 คน

ตัวแปรที่ 6 การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความถี่ที่นักวิชาการมีความเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 คน

ดังนั้น ตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้แก่ 1) การวางแผนการนิเทศการศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การปฏิบัติการนิเทศ 4) สร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู 5) การประเมินผลการนิเทศการศึกษา และ 6) การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ซึ่งรายละเอียดในการศึกษากรอบแนวคิดในแต่ละด้าน ผู้วิจัยขอ นำเสนอ ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศการศึกษา

การวางแผนการนิเทศการศึกษา เป็นงานที่สำคัญและจำเป็นต่อความสำเร็จของงานที่จะปฏิบัติ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติและรายละเอียดต่างๆ ให้ชัดเจน และสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาประเด็นที่จะนิเทศ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายการวางแผนการบริหารการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

สงัด อุทรานันท์ (2530, น. 84-88) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง เป็นขั้นตอนที่ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น

ชนะ สุ่มมาตย์ (2556, น. 10) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง วิธิดำเนินงานในการนิเทศการศึกษาด้วยวิธีการวางแผนการนิเทศ กำกับติดตามการใช้แผนการนิเทศ และสรุปผลการกำกับติดตามการใช้แผนการนิเทศ

วันชาติ แซ่มเกตุ (2558) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดเป้าหมายและทางเลือก การจัดทำโครงการนิเทศ การกำหนดกิจกรรม การจัดทำแผนปฏิบัติการนิเทศ เป็นขั้นตอนของการศึกษาข้อมูลเพื่อนำผลมาวิเคราะห์สำหรับการกำหนดทางเลือกเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารการนิเทศ

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 58) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การที่บุคลากรร่วมกันกำหนดรูปแบบ เทคนิคในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา พร้อมกำหนดระยะเวลา กำหนดกิจกรรมในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศและกำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องครอบคลุมเนื้อหาประเด็นที่จะนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง เป็นการนำปัญหาและความต้องการกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมในการจัดทำแผนนิเทศ ดังนี้ 1) กำหนดแนวทาง/วิธีการการพัฒนาที่หลากหลายตามปัญหาที่เกิดขึ้น ความต้องการ และ 2) เลือกแนวทาง/วิธีการในการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) วางแผนการดำเนินงานพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมเตรียมการนิเทศ สร้างคณะนิเทศเป็นทีมงานในการนิเทศร่วมกัน กำหนดประเด็นการนิเทศ กำหนดระยะเวลาในการนิเทศ โดยกำหนดระยะเวลาในการนิเทศที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาและการพัฒนา และกำหนดวิธีการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมตามสภาพปัญหาและความต้องการ ดังนี้ 1) สร้างสื่อการนิเทศที่ทำให้การนิเทศบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น วิธีการนิเทศ ทักษะการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ โดยเป็นสื่อที่สอดคล้องในยุคศตวรรษที่ 21 เน้นการใช้ ICT ในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้ Line Application การใช้ Clip Video การ Conference การใช้ Video Line YouTube Facebook Live เป็น

ต้น และ 2) สร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อเก็บข้อมูลเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนา ตรวจสอบ ติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการประเมินผลการดำเนินงาน ซึ่งเป็น เครื่องมือที่มีคุณภาพ ใช้ง่าย สามารถเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็น ประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 3) จัดทำแผนนิเทศ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย แผนการดำเนินการ กิจกรรมสำคัญ ปฏิทินการปฏิบัติงาน ทรัพยากรที่ต้องการ เครื่องมือนิเทศ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

Harris (1963, p. 14-15) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง ขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบการนิเทศกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศให้สอดคล้องกัน โดยต้องการ คาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการนิเทศ จัดทำแผนการดำเนินการ โครงการ และกำหนด ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

Harris (1985) กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การออกแบบ วิธีการทำงาน (designing) เป็นการจัดระบบวางแผนการทำงานเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดย ดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ 2) การนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติ 3) เตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมในการปฏิบัติงาน 4) จัดระบบการทำงาน และ 5) การกำหนดแผนในการทำงาน

กล่าวโดยสรุป การวางแผนการนิเทศการศึกษา หมายถึง การประชุมปรึกษาหารือเพื่อการลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ และเป้าหมาย การนิเทศ กำหนดรูปแบบ เทคนิคในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา การจัดระบบข้อมูล สารสนเทศ ขั้นตอนการปฏิบัติงานนิเทศ กำหนดระยะเวลา กำหนดกิจกรรมในการสร้างขวัญและ กำลังใจ กำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือ กำกับติดตามการใช้แผนการนิเทศ และวิธีการสรุปผลการ กำกับติดตามการใช้แผนการนิเทศ

2. การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากร มีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนา โดยนำความรู้ ความสามารถ ทักษะ ที่ได้จากการพัฒนาบุคลากรมาพัฒนางาน โดยนักวิชาการได้กล่าวถึง ความหมายของการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

ชาญชัย อาจินสมจารย์ (2547, น.10) การพัฒนาบุคลากร เป็นกรรมวิธีต่างๆที่ มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ ทักษะ และความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานใดหน่วยงาน หนึ่งเพื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังมุ่งที่การพัฒนาทัศนคติของผู้ปฏิบัติงานในทางที่ถูกต้อง

นิพนธ์ สารชาติ (2550, น.9) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการส่งเสริมพัฒนาเปลี่ยนแปลงความคิด ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการทำงานอย่างมีระบบและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

นารีรัตน์ ยิ่งยวด (2556, น. 12) การพัฒนาบุคลากร หมายถึง กระบวนการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์การจัดกระบวนการเรียน เพื่อให้ครูสามารถจัดกิจกรรม และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษา

Harris (1963, pp. 10 -13) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นการพัฒนาบุคลากรประจำการ มีการวางแผน และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อาจจัดเป็นการประชุมปฏิบัติการ การประชุมหารือ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมรวมทั้งการจัดการศึกษาที่เป็นทางการอื่นๆ

Gordon (2009) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร คือ การทำให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการสนับสนุนการประกอบวิชาชีพของตน และทำให้บรรลุเป้าหมายของวิชาชีพครูในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนหรือหน่วยงานต้องทำความเข้าใจ เรียนรู้ใช้ทักษะความรู้ และโปรแกรมการพัฒนาร่วมกันที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน การพัฒนาทางวิชาชีพอาจมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการวางแผนระยะยาว การประชุมเพื่อการแก้ปัญหา การทดลอง การสนับสนุนทางการบริหาร กิจกรรมกลุ่มย่อย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสาธิตการสอน และการสอนแนะ

Dunquah (2018) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นการให้การพัฒนาที่จำเป็นสำหรับการทำงานแก่บุคลากร

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาบุคลากร หมายถึง วิธีการที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ และพัฒนาทัศนคติของครูเพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ครูมีโอกาสในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการสนับสนุนการประกอบวิชาชีพ โดยอาจจัดเป็นการประชุมปฏิบัติการ การประชุมหารือ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมรวมทั้งการจัดการศึกษาที่เป็นทางการอื่นๆ

3. การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา

การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่ง เป็นการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามจุดประสงค์เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของการปฏิบัติการนิเทศ ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2530, น. 84-88) กล่าวว่า การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การปฏิบัติงานใน 3 ลักษณะ คือ การปฏิบัติงานของผู้รับกรนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้ให้กรนิเทศ การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนกรนิเทศ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2539, น.63) กล่าวว่า การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ มีการพัฒนาสื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม รวมทั้งมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการนิเทศ

วันชาติ แซ่มเกตุ (2558, น. 6) กล่าวว่า การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติกรนิเทศตามโครงการที่กำหนดในทุกชั้นตอน สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของผู้รับกรนิเทศ เป็นไปตามตารางปฏิทินที่กำหนดไว้ การประสานงานกับหน่วยงานอื่นและผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกรนิเทศ การนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานนิเทศ

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 52) กล่าวว่า การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฐมนิเทศ เสนอแนะให้คำปรึกษา จัดประชุมปฏิบัติกรและสัมมนา สาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน สนับสนุนกรดำเนินงานกรนิเทศการศึกษา ในระหว่างดำเนินการนิเทศด้านต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา หมายถึง การดำเนินการนิเทศตามวิธีการกรนิเทศและกิจกรรมกรนิเทศที่กำหนด ดังนี้ 1) ประชุมเตรียมกรก่อนกรนิเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจของผู้นิเทศ ให้กรนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2) นิเทศตามวิธีการ ชั้นตอน ระยะเวลา และใช้เครื่องมือตามที่กำหนด 3) การสะท้อนผลการนิเทศ และ 5) ปรับปรุงและพัฒนากรดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุป การปฏิบัติกรนิเทศการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีการดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ มีการประชุมเตรียมกรก่อนกรนิเทศ การสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การพัฒนาสื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการนิเทศ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่นและผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติกรนิเทศ

4. การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู

การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกรนิเทศการศึกษา ในการแนะนำ ช่วยเหลือ และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจในการ

ทำงาน ซึ่งนักวิชาการ ได้กล่าวถึงความหมายการสร้างขวัญกำลังใจ และการให้ความช่วยเหลือแก่ครูไว้ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (2530, น. 84-88) กล่าวว่า การสร้างขวัญกำลังใจ เป็นขั้นตอนของการเสริมแรงของผู้บริหาร เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนนี้อาจดำเนินการไปพร้อมๆกับที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงแล้ว

ชนะ สุ่มมาตย์ (2556, น. 10) กล่าวว่า การสร้างขวัญกำลังใจ เป็นวิธีดำเนินงานในการบริหารการนิเทศการศึกษาด้วยวิธีการจัดสวัสดิการและสวัสดิภาพ สร้างความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 52) กล่าวว่า การสร้างขวัญกำลังใจ เป็นการเสริมสร้างกำลังใจแก่ครูผู้รับการนิเทศของผู้นิเทศ และคอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ส่งเสริมครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน

Harris (1963, pp. 14-15) กล่าวว่า การสร้างขวัญกำลังใจ เป็นขั้นกระตุ้น จูงใจ เสริมสร้างกำลังใจ ให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน การแนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศ

Gordon (2007 อ้างถึงใน สิริขวัญ สุพรรณคง, 2559, น. 36) กล่าวว่า การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้นิเทศหรือผู้บริหาร ที่จะต้องช่วยเหลือครูให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ และช่วยครูไม่ให้ต่อสู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง ช่วยครูให้ปรับปรุงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความหวังใจ ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วย

กล่าวโดยสรุป การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู เป็นการสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างกำลังใจ และคอยให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามแผนงาน แนะนำนวัตกรรมใหม่ๆ และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติการนิเทศเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการทำงาน สนับสนุน ส่งเสริมครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการให้ความหวังใจ ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องจัดการเรียนการสอนด้วย

5. การประเมินผลการนิเทศการศึกษา

การประเมินผลการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะได้ตรวจสอบผลสำเร็จของการบริหารการนิเทศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงการบริหารงาน โดยนักวิชาการได้กล่าวถึง ความหมายการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ดังนี้

สัจด์ อุทรานันท์ (2530, น. 84-88) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศ หากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไขให้ตรงหรือสอดคล้องกับสภาพปัญหานั้นๆ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2539, น.63) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษา เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งประเมินผลการนิเทศที่เกิดขึ้นกับครู หรือผู้ปฏิบัติงานว่ามีความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการจัดการเรียนการสอนหรือการดำเนินงานด้านต่างๆเพิ่มขึ้นหรือไม่อย่างไร นอกจากนั้น ควรประเมินผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับครูหลังการนิเทศ ส่งผลกระทบอย่างไรกับผู้เรียน

วันชาติ แซ่มเกตุ (2558) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษาเป็นการตรวจสอบความสำเร็จของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศมาประเมินผล และรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เสนอต่อผู้บังคับบัญชา การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศจะกระทำได้ทั้งระหว่างโครงการ หรือสรุปผลภายหลังการนิเทศก็ได้การประเมินผล เป็นตัวที่ชี้ว่าการดำเนินการนิเทศที่ผ่านมาได้ประสบผลสำเร็จมากน้อยแค่ไหนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการปรับปรุงและแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 53) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารและคณะครู ช่วยกันกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน สร้างเครื่องมือ พร้อมรับฟัง ความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล นำมาปรับปรุง มีการจัดทำรายงานผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษา ดังนี้ 1) ประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน เช่น การดำเนินงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อนำผลไปปรับปรุงแนวทางการดำเนินงาน 2) ประเมินผลการนิเทศเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาที่ต้องการในการนำผลไปใช้ในการพัฒนา 3) รายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง ในรูปแบบต่างๆ เช่น Application OSA Platform Online Face to Face ฯลฯ และ 4) นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไปหรือในปีการศึกษาต่อไป

Harris (1963, pp. 14-15) กล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมกันประเมินผลการนิเทศว่าสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่

กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องจัดทำอย่างมีแบบแผนและมีความเที่ยงตรง และอาจจัดทำ การวิจัยประเมินผลร่วมด้วย

กล่าวโดยสรุป การประเมินผลการนิเทศการศึกษา เป็นการตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีการกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน การสร้างเครื่องมือประเมิน การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการประเมิน ซึ่งอาจแบ่งการประเมินออกเป็น การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินผลภายหลังการนิเทศ รวมทั้งการรายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง และการนำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา เป็นขั้นตอนกระบวนการที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของการบริหารการนิเทศ โดยนำผลการนิเทศมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา โดยนักวิชาการได้กล่าวถึง ความหมายการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ดังนี้

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2539, น.63) กล่าวว่า การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหลังการดำเนินการนิเทศ หากพบว่าการนิเทศได้ผลดีตามที่คาดหวังก็จะดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่อง แต่หากพบว่าการดำเนินการยังไม่บรรลุผลที่กำหนดไว้ อาจต้องพิจารณาทบทวนกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่การเตรียมการนิเทศลงมาเพื่อให้กระบวนการนิเทศสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เดชนัภรณ์ เนียมสุวรรณ และคณะ (2558, น. 263) กล่าวว่า การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา หมายถึง การนำเสนอแนวทางการปรับปรุง พัฒนาและแนวทางแก้ไขการบริหารการนิเทศการศึกษาดำเนินนโยบาย/กลยุทธ์

ราตรี ฤกษ์ดี (2562, น. 53) กล่าวว่า การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ ผู้บริหารและคณะครู หลังจากนั้นประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำผลการนิเทศการศึกษามาปรับปรุง แก้ไข และสรุปรายงานผลการนิเทศการศึกษาต่อคณะกรรมการนิเทศ เพื่อเผยแพร่

กล่าวโดยสรุป การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการพิจารณาทบทวนกระบวนการต่าง ๆ จากการประเมินผลการบริหารการนิเทศมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และใช้ผลการประเมินในการปรับปรุง พัฒนา และเสนอแนวทางการแก้ไขการบริหารการนิเทศการศึกษให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้

3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

3.1 ทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อมูลด้านการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องยึดเขตพื้นที่การศึกษา และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ได้กำหนดให้มีการประกาศจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้น โดยรวมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน และเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552 สภาการศึกษาได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ 1/2552 เห็นชอบในหลักการให้มีเขตพื้นที่การศึกษา(มัธยมศึกษา) ในวันที่ 31 มีนาคม 2552 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศกำหนดให้มีศูนย์ประสานการจัดการศึกษามัธยมศึกษา รวม 41 ศูนย์ รับผิดชอบ ดูแลและประสานการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้ ศูนย์ที่ 18 มีพื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดเลยและจังหวัดหนองบัวลำภู

ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับที่ 3 (พุทธศักราช 2553) และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 (พุทธศักราช 2553) ให้การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกประกาศ เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลงวันที่ 17 สิงหาคม 2553 โดยให้มีเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาทั้งหมด จำนวน 42 เขต (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 127 ตอนพิเศษ 98 ง หน้า 62 วันที่ 18 สิงหาคม 2553) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามประกาศดังกล่าว มีพื้นที่รับผิดชอบ ประกอบด้วยท้องที่จังหวัดเลยและจังหวัดหนองบัวลำภู โดยมีที่ตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเลย และมีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 52 โรงเรียน มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 2,711 คน (ข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ดำเนินงานให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545 และมาตรา 37 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2544 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบายแผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
 2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษาและหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานในสังกัด
 3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 4. กำกับ ดูแล ติดตามประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา
 5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่
 6. ประสานงานระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
 9. ดำเนินการประสาน ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
 10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
 11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กร หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
 12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย
- โดยภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาจะเป็นภารกิจโดยตรงของกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา และกลุ่มอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนการนิเทศการศึกษา ได้แก่ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริม

การศึกษา และกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

"ภายในปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู เป็น
องค์กรขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายสู่คุณภาพและมาตรฐานระดับ
สากล บนพื้นฐานความเป็นไทยที่ยั่งยืน"

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการ
ปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร โรงเรียน
มาตรฐานสากล และคุณลักษณะ ในศตวรรษที่ 21
3. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการ
ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
4. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ
5. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs)
6. ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษา
โดยใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่
ถูกต้อง และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ
รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น ซื่อสัตย์ สุจริต มัธยัสถ์ อุดม อโอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม
2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา
ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ
3. ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มี
ทักษะมีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสม
ตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็น
พลเมือง พลโลก ที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการ
แข่งขันของประเทศ

4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้ และ จรรยาบรรณ ตามมาตรฐานวิชาชีพ

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีสมรรถนะในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล มีระบบ ข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ ใช้งานวิจัย เทคโนโลยีและ นวัตกรรม ในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรักชาติ รักสิ่งแวดล้อม ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล

กลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้เสมอภาคอย่างทั่วถึงและมีความสามารถในการแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

กลยุทธ์ที่ 5 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้วย นวัตกรรม และเทคโนโลยีดิจิทัล

สำหรับการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีกลุ่มงานที่รับผิดชอบ ได้แก่ กลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ

2. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียน

3. วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการ ประเมินผลการศึกษา

4. วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐานการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง ประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
5. นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
6. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การนิเทศทางการศึกษา
7. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา
8. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3.2 ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู ปรากฏผลการพัฒนา ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิชา	ปีการศึกษา 2561			ปีการศึกษา 2562		
	ระดับประเทศ	ระดับสังกัด	ระดับเขตพื้นที่	ระดับประเทศ	ระดับสังกัด	ระดับเขตพื้นที่
1. ภาษาไทย	54.4	55	53.42	55.14	55.91	55.44
2. ภาษาอังกฤษ	29.45	29.1	27.89	33.25	32.98	31.31
3. คณิตศาสตร์	30.04	30.28	28.87	26.73	26.98	25.72
4. วิทยาศาสตร์	36.1	36.43	36.23	30.07	30.22	29.79
เฉลี่ยรวม	37.50	37.70	36.60	36.30	36.52	35.59

ที่มา : กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา, 2563

จากตารางที่ 2.2 แสดงข้อมูลคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง ปีการศึกษา 2561 กับ ปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ ภาษาไทย เพิ่มขึ้น 2.04 ภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น 3.50 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละลดลง คือ คณิตศาสตร์ ลดลง 3.15 และวิทยาศาสตร์ ลดลง 6.44

ตารางที่ 2.3 แสดงผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิชา	ปีการศึกษา 2561			ปีการศึกษา 2562		
	ระดับประเทศ	ระดับสังกัด	ระดับเขตพื้นที่	ระดับประเทศ	ระดับสังกัด	ระดับเขตพื้นที่
1. ภาษาไทย	47.3	48.2	44.32	42.2	43	40.11
2. ภาษาอังกฤษ	31.41	31.15	26.39	29.2	28.97	25.00
3. คณิตศาสตร์	30.72	31.04	26.28	25.41	25.62	21.56
4. วิทยาศาสตร์	30.51	30.75	28.74	29.2	29.4	27.52
5. สังคมศึกษา	35.16	35.48	33.54	35.7	36.1	34.35
เฉลี่ยรวม	35.02	35.32	31.85	32.34	32.62	29.71

ที่มา : กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา, 2563

จากตารางที่ 2.3 แสดงข้อมูลคะแนนเฉลี่ยร้อยละผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง ปีการศึกษา 2561 กับ ปีการศึกษา 2562 ระดับเขตพื้นที่ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น คือ สังคมศึกษา เพิ่มขึ้น 0.81 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละลดลง คือ คณิตศาสตร์ ลดลง 4.72 ภาษาไทย ลดลง 4.91 ภาษาอังกฤษ ลดลง 1.39 และวิทยาศาสตร์ ลดลง 1.22

3.3 ผลการดำเนินงานพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการนิเทศการศึกษา

การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาและการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 ปรากฏ ดังนี้

1. ด้านโครงการ

1.1 โครงการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา โดยคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดตามกรอบการติดตาม "ห้องเรียนคุณภาพ ผู้เรียนนวัตกรรม" และสรุปผล การติดตาม ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดตามกรอบการติดตาม " ห้องเรียนคุณภาพ ผู้เรียนนวัตกรรม" ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน

โรงเรียน ผู้บริหาร ครู มีนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีเวทีวิชาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.2 โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำระบบ ID PLAN เพื่อใช้ในระบบสนับสนุนบริหารจัดการสถานศึกษา (Area Management Support System)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถจัดทำ ID PLAN ในระบบอิเล็กทรอนิกส์โปรแกรมระบบสนับสนุนบริหารจัดการสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

ผลการดำเนินงาน

ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู สามารถจัดทำระบบการพัฒนาดตนเอง (Individual Plan) ในระบบอิเล็กทรอนิกส์โปรแกรมระบบสนับสนุนบริหารจัดการสถานศึกษา (Area Management Support System) ได้ถูกต้องครบถ้วน

1.3 โครงการติดตามการใช้การจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อเฝ้าติดตามการจัดการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) และเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาใช้ในการเรียนการสอน

ผลการดำเนินงาน

โรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความเหมาะสม มีความเสถียรที่สุด สามารถใช้งานระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้มีประสิทธิภาพ พร้อมขับเคลื่อนการศึกษาให้พัฒนาสู่โมเดล "ไทยแลนด์ 4,00" ในการส่งเสริมการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital literacy) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ที่มีความทันสมัยเชื่อมต่อกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตให้ง่ายต่อการบริหารจัดการและมีความรวดเร็ว เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

1.4 โครงการอบรมส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อประชุมเชิงปฏิบัติการ ขยายผลระบบการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามนโยบาย

การปฏิรูปการศึกษาวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา นิเทศ ติดตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ชักซ้อมความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมก่อนการประเมินคุณภาพภายนอก

ผลการดำเนินงาน

1. ครู และบุคลากรผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. สถานศึกษามีความพร้อมก่อนการประเมินคุณภาพภายนอกรอบ 4

1.5 โครงการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้จัดทำโครงการนี้ขึ้นเพื่อนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ของโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน และคุณภาพของนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560)

ผลการดำเนินงาน

สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ได้รับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ทำให้มีความตระหนักในความสำคัญของการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ด้านการนิเทศติดตามการสังเกตการสอน

2.1 ด้านครูผู้สอน พบว่า การแบ่งกลุ่มกันทำงานหรือฝึกให้ทำงานเป็นทีม มีการปฏิบัติร้อยละ 25 ไม่ปฏิบัติร้อยละ 75 รายการ อื่นๆ มีการปฏิบัติร้อยละ 100 ด้านผู้เรียน มีการปฏิบัติร้อยละ 100 ทุกรายการ และด้านกระบวนการ มีการปฏิบัติร้อยละ 100 ทุกรายการ

2.2 การ โค้ชของศึกษานิเทศก์ หลังจากสังเกตการณ์สอนแล้ว ได้ทำการโค้ชครูผู้สอน ว่าควรกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียน และควรนำเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอนให้หลากหลาย ควรมีการเชื่อมความรู้จากประสบการณ์ เพื่อเกิดองค์ความรู้ของผู้เรียน และควรกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก การทำงานกลุ่ม เพื่อแบ่งงานหรือหน้าที่ในกลุ่ม การพูด การนำเสนอ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และอภิปรายอย่างมีเหตุผล

2.3 สะท้อนผลการสังเกตการสอน

ด้านครูผู้สอน สรุปภาพรวม ด้านครูผู้สอน บางท่านมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เทคนิควิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย ฝึกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง

ด้านผู้เรียน สรุปภาพรวม ด้านผู้เรียน มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม กล้า
นำเสนอและสามารถแสดง ความคิดเห็น และโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ผู้เรียนร่วมกันจัดเก็บทำความ
สะอาดอุปกรณ์และสถานที่หลังการปฏิบัติกิจกรรม

ด้านกระบวนการ สรุปภาพรวม ด้านกระบวนการ เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนมี
ส่วนร่วมในการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ และหลักการ
สู่การสร้างความคิดรวบยอด ส่งเสริมให้จัดกิจกรรมที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติจริง
และมีการสร้างองค์ความรู้ ทั้งจากการปฏิบัติ จากประสบการณ์ และจากการสรุปบทวนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1) ในเนื้อหาบางรายวิชาเนื้อหาในบางรายวิชา ไม่สามารถจัดการเรียนแบบ
Active learning ได้

2) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูยัง Control

3) ครูบางคนไม่มีสื่อการเรียนการสอนหรือไม่ใช้เทคโนโลยี

4) ครูควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ในการเรียนรู้

5) ครูที่สอนใน โรงเรียนขนาดเล็ก จะสอน ตั้งแต่ ม. 1 - ม. 6 บางโรงเรียนมี
ไม่ครบชั้น มีภาระงานมากทำให้ประสิทธิภาพการสอน หรือการเตรียมการจัดการสอนไม่เต็มที่

6) ควรกระตุ้นให้นักเรียนมีการทำงานเป็นทีม การวางแผน การนำเสนอ การ
อภิปราย

7) ควรมีการวัดประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย

8) ส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะการพูดและการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

9) ควรกระตุ้น/การเชื่อมโยงให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

10) ควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูสอนดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนแบบ
Active learning เพื่อพัฒนาและต่อยอด

กล่าวโดยสรุป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้
มีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ จัด โครงการและกิจกรรมต่างๆ
เพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลากร คุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน และ
คุณภาพของนักเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

เดชนักรักษ์ เนียมสวรรค์ (2558) ศึกษารูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คณะกรรมการนิเทศการศึกษา 2) ขอบข่ายภารกิจการนิเทศการศึกษา และ 3) กระบวนการการนิเทศการศึกษา และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีความเหมาะสม และผู้บริหารการศึกษา องค์กรคณะบุคคลศึกษานิเทศก์ ประธานเครือข่าย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน มีความเห็นว่า การนำรูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ภิญจิรา สุปการ (2558) ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21 กลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 127 ผู้ให้ข้อมูลเขตพื้นที่ละ 4 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ศึกษาานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน ผู้ให้ข้อมูลรวมทั้งสิ้น 508 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง แบบสอบถาม และแบบสอบถามความคิดเห็น ผลการศึกษาพบว่า 1. องค์ประกอบรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยี และ 5) การประเมินผล 2. รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน โดยองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม มีอิทธิพลทางตรงต่อองค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อองค์ประกอบด้านการประเมินผล การใช้เทคโนโลยี และการนิเทศ 3. อันดับความสำคัญแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์เรียงลำดับได้ ดังนี้ 1) การบริหารจัดการ 2) การประเมินผล 3) การมีส่วนร่วม 4) การนิเทศ และ 5) การใช้เทคโนโลยี 4. ผลการยืนยันรูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย

ศิริขวัญ สุพรรณคง (2559) ศึกษาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 และ 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาตาม แนวคิด ของ กลิคแมน, กอร์ดอน และรอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1. การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 ทั้งโดยภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากลุ่ม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 1 เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และวิทยฐานะ ไม่แตกต่างกัน

อิสรนนท์ ศิโรรัตนพานิชย์ (2559, น. 74 - 75) ศึกษาการนิเทศในโรงเรียน สกลวิทยา และแนวทางการพัฒนาการนิเทศใน โรงเรียนสกลวิทยา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนิเทศ ผลการศึกษา พบว่า 1. การนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนการจัดระบบการนิเทศ ด้านการส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ และด้านการดำเนินการนิเทศ 2. แนวทางการพัฒนาการนิเทศในโรงเรียนสกลวิทยา 5 ประการ เป็นดังนี้ 1) ด้านการวางแผนการนิเทศ ควรประชุมวางแผนและจัดทำโครงการการนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศ และเอกสารคู่มือในการปฏิบัติการนิเทศ 2) ด้านการให้ความรู้ก่อนดำเนินการนิเทศ ควรร่วมกันวิเคราะห์ ลำดับความสำคัญของความพึงพอใจและความต้องการในการนิเทศการศึกษา 3) ด้านการดำเนินการ นิเทศ ควรมีการจัดกิจกรรมสัมมนาและระดมความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูล ใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน 4) ด้านการส่งเสริมขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน ควรจัดให้บุคลากรใน สถานศึกษามีการวิเคราะห์เพื่อแสวงหาแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ ๆ และ 5) ด้านการ ประเมินผลการนิเทศ ควรจัดให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการสรุปผลการประเมิน โดย จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลในแต่ละ ขั้นตอนตาม แผนงาน/โครงการ

ณัฐกัญย์ ใจกันทา (2561) ศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศการศึกษา เหตุปัจจัยที่สนับสนุนและจุดรั้งที่มีผลต่อการนิเทศการศึกษาและเสนอกกลยุทธ์การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนใน ศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ 4 ด้าน ด้านประสิทธิผลการดำเนินการในแผนการนิเทศ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการการนิเทศต่อทุกงานอยู่ในระดับปานกลาง การวางแผนงาน โครงการและกิจกรรมการนิเทศ มีคุณภาพอยู่ในระดับดี และการพัฒนาศึกษานิเทศก์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศอยู่ในระดับดี เหตุปัจจัยสำคัญที่เป็นปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยจุดรั้งที่มีผลต่อสภาพการดำเนินการนิเทศ มี 6 ปัจจัย ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ วิธีการ วัสดุอุปกรณ์ และเวลา กลยุทธ์การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ปีการศึกษา 2560-2562 ได้แก่ การปรับกระบวนการทำงานของศึกษานิเทศก์ การยกระดับความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การเร่งรัดปรับปรุงและพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ และการส่งเสริมและเพิ่มเครือข่ายการพัฒนาการนิเทศการศึกษา

ราตรี ฤกษ์ดี. (2562) ศึกษาการนำเสนอกระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน มีรายการปฏิบัติรวม 33 รายการ ดังนี้ 1.1) การเตรียมการนิเทศมี 9 รายการ เช่น การร่วมกันปรึกษาเพื่อจัดเตรียมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุน การดำเนินงานการนิเทศการศึกษา 1.2) การวางแผนการนิเทศมี 7 รายการ เช่น ร่วมกันกำหนดรูปแบบในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา 1.3) การดำเนินการนิเทศมี 11 รายการ เช่น การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน ปรึกษาชี้แจง หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานร่วมกัน 1.4) การประเมินผลการนิเทศและรายงาน มี 3 รายการ เช่น ร่วมกันกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน และ 1.5) การปรับปรุง แก้ไขวิธีการนิเทศมี 3 รายการ เช่น นำข้อมูลที่ได้มาจากการประเมินผลมาวิเคราะห์ และ 2) กระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในภาพรวมทั้ง 5 ขั้นตอน รายการปฏิบัติมีความเหมาะสม และค่าความเป็นไปได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ไว้ที่

($X = 3.50$) โดยขั้นตอนที่มีค่าความเหมาะสมสูงสุด คือ ขั้นตอนที่ประเมินผลการนิเทศและรายงานผล รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ดำเนินการนิเทศ และขั้นตอนที่มีค่าความเหมาะสมต่ำสุด คือ ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ ส่วนขั้นตอนที่มีค่าความเป็นไปได้สูงสุด คือ ขั้นตอนการวางแผนการนิเทศ รองลงมา คือ ขั้นตอนปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ และขั้นตอนที่มีค่าความเป็นไปได้ต่ำสุด คือ ขั้นตอนเตรียมการนิเทศ

จุพารักษ์ โคตรจักร์ และสงวน อินทร์รักษ์ (2563) ศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการศึกษาพบว่า 1. กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวางแผนและการกำหนดทางเลือก ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนา ด้านการสร้างสรรค์ เครื่องมือ และพัฒนาวิธีการ และด้านการประเมินผลและรายงานผล 2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา คือ 1) ควรมีการประชุมผู้บริหาร และครูทุกคน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศของ โรงเรียน และความต้องการจากเสียงของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน โดยแต่งตั้งครูนิเทศและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจน 2) แต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถด้านการนิเทศและมีภาระงานไม่มาก และจัดการประชุมชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานให้ทุกคนทราบ และถือปฏิบัติ เป็นแนวทางเดียวกัน 3) สร้างสื่อสำหรับการนิเทศที่หลากหลายและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน 4) ปฏิบัติงานให้ครบทุกขั้นตอน และใช้เทคนิคการจับคู่นิเทศ เพื่อให้ครูมีมุมมองที่หลากหลายและให้ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ 5) การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนมากเป็นการศึกษาถึงกระบวนการนิเทศการศึกษา แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา รวมถึงกลยุทธ์การบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียนการสอน และมีงานวิจัยบางฉบับให้ความสำคัญในเรื่องของความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การเร่งรัดปรับปรุงและพัฒนากระบวนการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ และการส่งเสริมและเพิ่มเครือข่ายการพัฒนาการนิเทศการศึกษา

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Lee & Green (2009) ศึกษาและกล่าวถึงการใช้คำถามในการอภิปรายในส่วนของขั้นตอนการนิเทศ พบว่า ด้านการปฏิบัติการสอนและการทดสอบอยู่ในระดับที่มาก การอภิปรายผล

และการนิเทศจะมีการยกกรณีเปรียบเทียบ และใช้วิธีการสื่อสารทางภาษา การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถเปิดกรอบความคิดให้กว้างขึ้น และการนิเทศก็เป็นวิธีการให้คำปรึกษาหรือการหารือกัน เพื่อทำให้เกิดภาพความคิดเป็นรูปธรรม

Fernando & Herlihy (2010) ศึกษาและทำการสำรวจถึงวิธีการของผู้ที่ให้การนิเทศ พบว่า การนิเทศเป็นการช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ และความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้รับการนิเทศ บทบาทของผู้ให้การนิเทศจะต้องสร้างความตระหนัก และควรเป็นกลางในการนิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับการนิเทศ และเปิดโอกาสให้กับผู้รับการนิเทศด้วย

Wallace, Wilcoxon & Satcher (2010) ได้ศึกษาถึงผลดีและผลเสียจากประสบการณ์ของการนิเทศ และผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศ พบว่า การนิเทศก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านประสิทธิผลและประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่สำคัญต่องานด้านการสอนจะส่งผลไปสู่ความสำเร็จ อีกด้านหนึ่งสำหรับผลวิเคราะห์จากประสบการณ์ด้านลบของผู้ที่เข้าร่วมการนิเทศ พบปัญหาใหญ่ ๆ อยู่สองประการ ได้แก่ อย่างแรก ได้รับคำแนะนำในการแก้ไขจุดบกพร่องน้อยเกินไป อย่างที่สอง คือ ความแตกต่างกันของการปฏิบัติงาน

Risso (2016) ศึกษามุมมองของครูและศึกษานิเทศก์ เกี่ยวกับแนวคิดในการนิเทศ การศึกษา และการติดตามผล กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครู 345 คน และศึกษานิเทศก์ 58 คน พบว่า ความคิดเห็นของครูและศึกษานิเทศก์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือ การรู้จักสภาพปัจจุบัน และความแตกต่างของโรงเรียน การเป็นที่ปรึกษา มีความสามารถ ไว้ใจได้ มีวิธีการนิเทศที่หลากหลาย ความสัมพันธ์ของครูและผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของครู ผลของการนิเทศบอกความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศ การเข้าถึงความแตกต่างของโรงเรียน การนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ไม่ได้มาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว และการดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาการนิเทศ

Ahmad (2020) ศึกษาการรับรู้ของครูในการนิเทศทางวิชาการของอาจารย์ใหญ่ จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้ คือ เพื่อทราบเกี่ยวกับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศทางวิชาการ ซึ่งครูใหญ่ของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการ ครู 116 คนตั้งแต่ระดับประถมศึกษจนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตบันชูนัส พบว่า มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามคิดว่า อาจารย์ใหญ่ได้ทำกิจกรรมการกำกับดูแลที่มีการวางแผนมาเป็นอย่างดี ซึ่งประกอบด้วยการจัดตารางเวลา โปรแกรม และเครื่องมือกำกับดูแล มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสำรวจคิดว่า อาจารย์ใหญ่ในฐานะหัวหน้างานทำให้ครูมีประสิทธิภาพสูงในฐานะครูต้นแบบ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่า งานวิจัยส่วนมากเป็นการศึกษาถึงแนวคิดในการนิเทศการศึกษา และการติดตามผล รวมทั้งผลดีและผลเสียผู้ที่มีส่วนร่วมในการนิเทศ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าการบริหารการนิเทศมีความสำคัญต่อการปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษาเป็นอย่างมาก บทบาทของผู้ให้การนิเทศจะต้องสร้างความตระหนัก และควรเป็นกลางในการนิเทศ ผู้นิเทศจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่ผู้รับการนิเทศ และเปิดโอกาสให้กับผู้รับการนิเทศด้วย

กล่าวโดยสรุป การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตหนองบัวลำภู โดยใช้กรอบในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของ ชนะ สุ่มมาตย์ (2556) เดชนธ์ภรณ์ เนียมสุวรรณ และคณะ (2558) สุชาริณี ปั่นก้อน และทศพล ชีวะพร (2561) Gatfield & Alpert (2002) Preece (2006) GoZum, Canete, Tiamzon & Kayanan (2015) Dunquah, 2018) ประกอบไปด้วย การวางแผนการนิเทศ การศึกษา การพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู การประเมินผลการนิเทศการศึกษา และการปรับปรุงการนิเทศศึกษานำมาประกอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,164 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 327 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังตารางที่ 3.1 ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดโรงเรียน	จำนวน โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	28	987	149
ขนาดกลาง	18	846	128
ขนาดใหญ่	3	141	21
ขนาดใหญ่พิเศษ	3	190	29
รวม	52	2,164	327

1.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารนิเทศ จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ และมีประสบการณ์ในการนิเทศมาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

2.1.1 แบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ 1) การวางแผนการนิเทศการศึกษา 2) การพัฒนาบุคลากร 3) การปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา 4) การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู 5) การประเมินผลการนิเทศการศึกษา และ 6) การปรับปรุงการนิเทศการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 32 ข้อ จำแนกเป็น

- 1) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา จำนวน 8 ข้อ
- 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร จำนวน 4 ข้อ
- 3) ด้านการปฏิบัติการณ์เทศการศึกษา จำนวน 5 ข้อ
- 4) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู จำนวน 4 ข้อ
- 5) ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา จำนวน 8 ข้อ
- 6) ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา จำนวน 3 ข้อ

2.1.2 แบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีข้อคำถาม ประกอบด้วยประเด็น ดังนี้ (ภาคผนวก ข)

- 1) ความสำคัญของการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนาครูและการพัฒนาโรงเรียน
- 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา
- 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการพัฒนาบุคลากร
- 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา
- 5) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู
- 6) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา
- 7) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

2.2 การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 ฉบับที่ 1 แบบสอบถาม

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการนิเทศการศึกษา แล้วสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 2) สร้างคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย
- 3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
- 4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ค) เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (Index of item objective congruence: IOC) แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามเพื่อให้มีความถูกต้องของภาษา ความตรง และความครอบคลุมของเนื้อหา จนกระทั่งแบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งได้หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์กับข้อคำถามรายข้ออยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

5) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) จากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Hopkin & Sterley, 1990 อ้างถึงใน ประภาพร ศรีตระกูล, 2550) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามเท่ากับ .88

6) ปรับปรุงและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

2.2.2 ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารการนิเทศการศึกษา

2) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามมาเป็นประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

2) สร้างแบบสัมภาษณ์

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

3.2.1 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ส่งทางไปรษณีย์ และนำส่งด้วยตนเอง กรณีโรงเรียนที่อยู่พื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อสอบถามครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เกี่ยวกับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

3.2.2 การเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ และนำเก็บด้วยตนเอง พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อคำถาม ได้แบบสอบถามจำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

3.3.1 ผู้วิจัยประสานผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ในช่วงวันที่ 4 เดือนตุลาคม ถึง วันที่ 12 เดือนตุลาคม พ.ศ.2564

3.3.2 ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยแถบบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลภายหลัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย และข้อคำถามที่ต้องการทราบ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.1.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 2 ระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลผลตามเกณฑ์ วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริการการนิเทศการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังต่อไปนี้

1) การกำหนดค่าคะแนนตามระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาเป็นแบบมาตรฐานค่า โดยกำหนดเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน
ระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน
ระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน
ระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สถานศึกษามีระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่
ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สถานศึกษามีระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่
ในระดับน้อยที่สุด

2) การแปลผลข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยซึ่งกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรี
สะอาด, 2543, น. 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความ
4.50 - 5.00	หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน ระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน ระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง สถานศึกษามีการบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของ
สถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) วิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา
(Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอในรูปแบบตารางบรรยาย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิ การศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน ปรากฏตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	127	38.84
หญิง	200	61.16
รวม	327	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	135	41.28
31 – 40 ปี	137	41.90
41 – 50 ปี	49	14.98
มากกว่า 50 ปี	6	1.84
รวม	327	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิกการศึกษา		
ปริญญาตรี	212	64.83
ปริญญาโท	112	34.25
ปริญญาเอก	3	0.92
รวม	327	100.00
4. ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	136	41.59
6 - 10 ปี	114	34.86
11- 15 ปี	42	12.84
16 – 20 ปี	19	5.81
21 - 25 ปี	12	3.67
มากกว่า 25 ปี	4	1.23
รวม	327	100.00
5. ขนาดของโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 – 359 คน)	149	45.57
โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 360 – 1,079 คน)	128	39.14
โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,080-1,679 คน)	21	6.42
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 1,680 คนขึ้นไป)	29	8.87
รวม	327	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 61.16 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 41.90 มีวุฒิกศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 64.83 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 136 คิดเป็นร้อยละ 41.59 และขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 – 359 คน) จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45.57

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการนิเทศการศึกษา การพัฒนาบุคลากร การปฏิบัติการนิเทศการศึกษา การสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู การประเมินผลการนิเทศการศึกษา และการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ปรากฏตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.2 - 4.8

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวม

(n=327)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
1	ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา	4.31	0.49	มาก
2	ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.39	0.56	มาก
3	ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา	4.30	0.62	มาก
4	ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู	4.29	0.62	มาก
5	ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา	4.29	0.53	มาก
6	ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา	4.27	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		4.30	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30, SD = 0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร ($M = 4.39, SD = 0.56$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ($M = 4.31, SD = 0.49$) ด้านการปฏิบัติการ

นิเทศการศึกษา ($M = 4.30, SD = 0.62$) ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ($M = 4.29, SD = 0.53$) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู ($M = 4.29, SD = 0.62$) และด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ($M = 4.27, SD = 0.53$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา

(n=327)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
1	สถานศึกษามีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาการจัดการเรียนการสอน	4.37	0.63	มาก
2	สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศ	4.38	0.58	มาก
3	สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบและเทคนิคในการดำเนินงานการนิเทศการศึกษา เช่น การสาธิต การสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน เป็นต้น	4.29	0.66	มาก
4	สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือในการนิเทศ	4.25	0.70	มาก
5	สถานศึกษามีการกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ	4.23	0.67	มาก
6	สถานศึกษามีการกำหนดแผนการนิเทศที่แสดงถึงขั้นตอนและระยะเวลาในการนิเทศ	4.33	0.66	มาก
7	สถานศึกษามีการกำหนดแผนการกำกับติดตามการบริหารการนิเทศ	4.32	0.63	มาก
8	สถานศึกษามีการกำหนดกิจกรรมในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร	4.30	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.31	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.31, SD = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศ ($M = 4.38, SD = 0.58$) รองลงมาได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.37, SD = 0.63$) และสถานศึกษามีการกำหนดแผนการนิเทศที่แสดงถึงการวางแผนเพื่อการนิเทศ เช่น ขั้นตอนและระยะเวลาในการนิเทศ เป็นต้น ($M = 4.33, SD = 0.66$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ ($M = 4.23, SD = 0.67$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการพัฒนานุเคราะห์

(n=327)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
1	สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการจัดการเรียนการสอน	4.42	0.66	มาก
2	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ	4.34	0.66	มาก
3	สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแก่บุคลากรนิเทศและบุคลากรผู้รับการนิเทศ	4.36	0.61	มาก
4	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการจัดการเรียนการสอน	4.42	0.63	มาก
รวมเฉลี่ย		4.39	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.39, SD = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.42, SD = 0.66$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.42, SD = 0.63$) และสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแก่บุคลากรนิเทศและบุคลากรผู้รับการนิเทศ ($M = 4.36, SD = 0.61$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ ($M = 4.34, SD = 0.66$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา

(n=327)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (M)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	แปลผล
1	สถานศึกษามีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ	4.40	0.64	มาก
2	สถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนด	4.28	0.57	มาก
3	สถานศึกษามีการพัฒนาและใช้สื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม เช่น แบบฟอร์มการนิเทศ การใช้เทคโนโลยีในการบันทึกผลการนิเทศ เป็นต้น	4.31	0.66	มาก
4	สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น สื่อวีดีโอ เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น	4.24	0.70	มาก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>SD</i>)	แปลผล
5	สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นและผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการนิเทศ เช่น ศึกษานิเทศก์ของเขตพื้นที่ ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร เป็นต้น เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาการนิเทศ	4.25	0.69	มาก
	รวมเฉลี่ย	4.30	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.30, SD = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ ($M = 4.40, SD = 0.64$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการพัฒนาและใช้สื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม เช่น แบบฟอร์มการนิเทศ การใช้เทคโนโลยีในการบันทึกผลการนิเทศ เป็นต้น ($M = 4.31, SD = 0.66$) และสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนด ($M = 4.28, SD = 0.57$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น สื่อวีดิโอ เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น ($M = 4.24, SD = 0.70$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู
ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู

(n=327)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>SD</i>)	แปลผล
1	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรง กระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่ บุคลากร	4.25	0.68	มาก
2	สถานศึกษามีการสนับสนุนในการให้ความ ช่วยเหลือแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน	4.31	0.71	มาก
3	สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการ ดำเนินงานตามแผนงาน	4.28	0.69	มาก
4	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแสดงถึงความ ห่วงใย ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจาก เรื่องการจัดการเรียนการสอน	4.31	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย		4.29	0.62	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความ
ช่วยเหลือแก่ครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.29, SD = 0.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า
การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3
ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการสนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน
($M = 4.31, SD = 0.71$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแสดงถึงความห่วงใย
ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอน ($M = 4.31, SD = 0.70$) และ
สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามแผนงาน ($M = 4.28, SD = 0.69$)
ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรง
กระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร ($M = 4.25, SD = 0.68$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา

(n=327)

ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>SD</i>)	แปลผล
1	สถานศึกษามีการกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน	4.29	0.61	มาก
2	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการประเมินผลการบริหารการนิเทศ	4.28	0.67	มาก
3	สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารการนิเทศ	4.36	0.64	มาก
4	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศ	4.26	0.67	มาก
5	สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการบริหารการนิเทศ	4.28	0.67	มาก
6	สถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าในการบริหารการนิเทศ	4.32	0.65	มาก
7	สถานศึกษามีการประเมินผลภายหลังการบริหารการนิเทศ	4.30	0.64	มาก
8	สถานศึกษามีการรายงานผลการบริหารการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง	4.27	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.29	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.29, SD = 0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่

สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารการนิเทศ ($M = 4.36, SD = 0.64$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าในการบริหารการนิเทศ ($M = 4.32, SD = 0.65$) และสถานศึกษามีการประเมินผลภายหลังการบริหารการนิเทศ ($M = 4.30, SD = 0.64$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศ ($M = 4.26, SD = 0.67$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

(n=327)				
ที่	รายการ	ค่าเฉลี่ย (<i>M</i>)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (<i>SD</i>)	แปลผล
1	สถานศึกษามีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาข้อสรุปในการนำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการนิเทศ	4.28	0.64	มาก
2	สถานศึกษามีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ	4.24	0.65	มาก
3	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการบริหารการนิเทศในปีถัดไป	4.29	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย		4.27	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($M = 4.27, S.D. = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการบริหารการนิเทศในปีถัดไป ($M = 4.29, SD = 0.66$) รองลงมา ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาข้อสรุปในการนำข้อมูล

สารสนเทศมาเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการนิเทศ ($M = 4.28, SD = 0.64$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ ($M = 4.24, SD = 0.65$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

จากการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปรากฏผล ดังนี้

1) ความสำคัญของการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนางานในสถานศึกษา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาที่มีต่อการพัฒนางานในสถานศึกษา ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญที่ขาดไม่ได้ ถ้าหากขาดการนิเทศก็ไม่ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกัน สิ่งที่อยู่จุดกลาง คือ คุณภาพการศึกษา โดยกล่าวว่า

การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของวงจรบริหาร เป็นการตรวจสอบและเป็นการประเมินผลไปด้วย การนิเทศการศึกษามี 3 ห่วงเชื่อมโยงกัน นั่นคือ กระบวนการบริหารการศึกษากลับมาเป็นการศึกษาเป็นอีกหนึ่งวงของการนิเทศการศึกษา และกระบวนการเรียนการสอน ซึ่ง 3 วงนี้จะมีความเชื่อมโยงกัน (intersection) ไป กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการสำคัญที่ขาดไม่ได้ ถ้าหากขาดการนิเทศก็ไม่ประสบผลสำเร็จ จะต้องมีการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงกัน สิ่งที่อยู่จุดกลาง คือ คุณภาพการศึกษา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวว่า การบริหารการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาสถานศึกษา เนื่องจากการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน และการสร้างขวัญและกำลังใจ เนื่องจากการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น โดยกล่าวว่า

การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เนื่องจากการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน และการสร้างขวัญและกำลังใจ เนื่องจากการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ให้ดียิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ของการนิเทศ ที่มีต่อครูหลักๆ คือ การช่วยเหลือครู ให้ครูจัดการ กระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสถานศึกษามีบทบาท ในการพัฒนาคุณภาพต่อผู้เรียน สามารถวางแผนคุณภาพผู้เรียน เพื่อนำไปสู่การ ประกันคุณภาพการศึกษา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังให้ความเห็นว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาจะส่งผลให้ครู สามารถปฏิบัติงานเพื่อสร้างนวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ นำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียน เกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

การบริหารการนิเทศการศึกษา ช่วยให้ครูสามารถวางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการสร้างนวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ เพื่อนำไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดประสิทธิภาพ เพื่อให้ครูทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาได้ และครูสามารถวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป การบริหารการนิเทศการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาครู และ การพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพเป็นอย่างมาก เนื่องจากการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของวงจรบริหาร เป็นการพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน การสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆขึ้นมา การ นิเทศจึงมีความสำคัญต่อผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพราะเป็นการปรับปรุงพัฒนาและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำให้ผู้ที่ได้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการ เรียนการสอนอยู่ตลอดเวลา

2) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา โดยกล่าวว่า ผู้นิเทศควรศึกษาบริบทของโรงเรียน บริบทของผู้รับการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ดังนี้

แนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ผู้นิเทศควรศึกษาบริบทของโรงเรียน บริบทของผู้รับการนิเทศก่อนว่าสภาพปัญหาของผู้ถูกนิเทศมีความจำเป็นอย่างไร การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เรียงลำดับความสำคัญที่จะนิเทศ โดยทำการ SWOT ศึกษา จุดเด่น จุดด้อยก่อน จึงจะนำสิ่งเหล่านี้มาวางแผน มีการกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ แล้วก็สร้างเครื่องมือในการนิเทศการศึกษา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้กล่าวเสริมถึงแนวทางการพัฒนาด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา โดยกล่าวว่า การนิเทศ สิ่งแรกที่ต้องมี คือ ข้อมูลพื้นฐาน สิ่งที่สอง คือ ต้องคิดการนิเทศให้เหมาะสมกับข้อมูลที่มี และผู้นิเทศต้องมีการวางแผนการใช้เครื่องมือในการนิเทศ โดยกล่าวว่า

ผู้บริหารต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่จะนิเทศในเรื่องนั้นๆ ถ้าเป็นเรื่องของโรงเรียนก็ต้องมีข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน ถ้าเป็นครูก็ต้องมีข้อมูลเบื้องต้นของครู เพื่อการวางแผนการพัฒนา ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องอะไร สิ่งแรกที่ต้องมี คือ ข้อมูลพื้นฐาน สิ่งที่สอง คือ ต้องคิดการนิเทศให้เหมาะสมกับข้อมูลที่มี เช่น ครูผู้สอนต้องการพัฒนาเรื่องวิทยฐานะ ผู้นิเทศจะนิเทศอย่างไร ในการเรียนการสอนเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ และผู้นิเทศต้องมีการวางแผนการใช้เครื่องมือในการนิเทศ สิ่งเหล่านี้คือการวางแผนไว้ล่วงหน้า ต้องดูข้อมูลเดิมสิ่งที่จะทำในแผน ใช้ข้อมูลเดิมในการพัฒนา (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ควรมีการศึกษาบริบทของโรงเรียน บริบทของผู้รับการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลการนิเทศ เป็นข้อมูลพื้นฐาน นอกจากนี้ผู้นิเทศต้องวางแผนการนิเทศให้เหมาะสมกับข้อมูล และผู้นิเทศต้องมีการวางแผนในเรื่องของเครื่องมือในการนิเทศด้วย

3) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญกล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยกล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรจำเป็นต้องส่งเสริมให้บุคลากรเข้าอบรม และให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียนเรื่องการนิเทศ ดังนี้

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสำรวจความพร้อมของบุคลากร มีความเข้าใจจุดประสงค์ที่จะพัฒนาเด็ก พัฒนาครู หรือพัฒนานวัตกรรมที่ครูกำลังสอน นอกจากนี้ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าอบรม ให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียนเรื่องการนิเทศ การแนะนำครู ให้มีความรู้ความสามารถในการเรียนการสอน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาบุคลากรจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศ ให้มีทักษะกระบวนการนิเทศอยู่ตลอดเวลาให้ทันสมัย โดยกล่าวว่า

การพัฒนาบุคลากรจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศ ให้มีทักษะกระบวนการนิเทศ อยู่ตลอดเวลาให้ทันสมัย คำว่าทักษะของการนิเทศ เริ่มตั้งแต่ทักษะการฟัง การพูด การชี้แนะ การให้ข้อเสนอ การเป็นผู้ฟัง ต้องฝึกฝนให้ผู้นิเทศ ได้รับความรู้ไปพัฒนาบุคลากรที่ได้รับบริการนิเทศ ต้องฝึกทั้งทักษะการนิเทศแล้วก็ มีความเชี่ยวชาญในการนิเทศและเนื้อหาให้เหมาะสม ให้ทันสมัย ทันทับความต้องการของครู และต้องมีการวางแผนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาครูหรือบุคลากรผู้รับบริการนิเทศ ต้องมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ การสร้างนวัตกรรม สิ่งเหล่านี้จะส่งผลไปตามสภาพผู้เรียน โดยกล่าวว่า

แนวทางการพัฒนาครูหรือบุคลากรผู้รับบริการนิเทศ ด้านการนิเทศ มี 2 มิติ โดยมิติที่ 1 การปฏิบัติงาน ครูหรือบุคลากรผู้รับบริการนิเทศต้องมีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ การสร้างนวัตกรรม สิ่งเหล่านี้จะส่งผลไปตามสภาพผู้เรียน มิติที่ 2 ความก้าวหน้าด้านวิชาชีพ บุคลากรในสถานศึกษา มีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพก็สามารถนำไปพัฒนาเสนอผลงานทางวิชาการ สร้างความก้าวหน้าในด้านวิชาชีพตนเองได้ (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาทั้งในส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศและผู้บริหารนิเทศ โดยผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องพัฒนาทักษะกระบวนการนิเทศอยู่ตลอดเวลาให้ทันสมัย ได้นำความรู้ไปพัฒนาบุคลากรที่ได้รับการนิเทศ มีความเชี่ยวชาญในการนิเทศ และเนื้อหาให้เหมาะสม และต้องมีการวางแผนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในส่วนของพัฒนาครูหรือบุคลากรผู้บริหารนิเทศ จะต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการสร้างนวัตกรรม ทั้งสองส่วนนี้จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆกัน

4) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา โดยกล่าวว่า การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาจะต้องกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการนิเทศ ดังนี้

การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาจะต้องกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการนิเทศ มี 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ในระดับโรงเรียน เรียกว่าคณะกรรมการนิเทศภายใน และส่วนที่ 2 ศึกษาในเทศก์ที่ไปนิเทศ เรียกว่าคณะกรรมการนิเทศจากภายนอก คณะกรรมการนิเทศจะต้องประกอบไปด้วย หัวหน้ากลุ่มสาระ รองที่รับผิดชอบ จะต้องไม่เอาครูที่มีประสบการณ์น้อยไปนิเทศครูที่มีประสบการณ์มาก นิเทศให้เหมาะสมกับกระบวนการต่อมาผู้นิเทศต้องศึกษาเรื่องที่จะไปนิเทศ นิเทศเรื่องอะไร สมมุติว่านิเทศเรื่องหลักสูตร ผู้ที่ไปนิเทศจะต้องรู้และเข้าใจเรื่องหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

นอกจากนั้นผู้เชี่ยวชาญยังให้ความเห็นในการปฏิบัติการนิเทศ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องมีนวัตกรรมนิเทศ หรือจากการนำผลการวิจัยมาทดลอง ได้เครื่องมือหรือนวัตกรรมใหม่ๆที่จะลงไปนิเทศ ดังนี้

แนวทางการปฏิบัติการนิเทศ ผู้นิเทศจะต้องมีนวัตกรรมนิเทศ หรือจากการนำผลการวิจัยมาทดลอง ได้เครื่องมือหรือนวัตกรรมใหม่ๆที่จะลงไปนิเทศ ส่งเสริมสนับสนุนนวัตกรรมที่ไปนิเทศ ปรับวิธีนิเทศโดยใช้นวัตกรรม ควรจะต้องคิดค้น

นวัตกรรม รูปแบบวิธีการใหม่ๆของการนิเทศ และทำอย่างไรถึงจะมีนวัตกรรมการนิเทศ เปิดช่องว่างให้ผู้รับการนิเทศ ได้สร้างนวัตกรรมร่วมกัน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา จะต้องกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการนิเทศ คือ คณะกรรมการนิเทศภายใน และคณะกรรมการนิเทศภายนอก ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องมีนวัตกรรมนิเทศ เครื่องมือหรือนวัตกรรมใหม่ๆที่จะลงไปนิเทศ ปรับวิธีนิเทศโดยใช้นวัตกรรม ควรจะต้องคิดค้นนวัตกรรม รูปแบบวิธีการใหม่ๆของการนิเทศ และเปิดช่องว่างให้ผู้รับการนิเทศ ได้สร้างนวัตกรรมร่วมกัน เพื่อให้การนิเทศเกิดผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยกล่าวว่า การนิเทศควรมีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศกับผู้รับการนิเทศ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องก็จะมีขวัญกำลังใจในการทำงาน ดังนี้

การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย ยกย่องชมเชย การสร้างขวัญกำลังใจ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศรับฟังสภาพปัญหาของผู้รับการนิเทศ ฟังให้เป็นแล้วจุดประกายให้ผู้รับการนิเทศ มีความสามารถที่จะเรียนรู้ คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ ปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เป็นสิ่งสำคัญมาก การส่งเสริมให้กำลังใจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เมื่อมีผลงานดีก็ต้องชื่นชม ทั้งผู้รับการนิเทศ ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องก็จะมีขวัญกำลังใจ ในการทำงาน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังให้ความเห็นในการพัฒนาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยกล่าวว่า ผู้บริหารควรจะให้คำชมเป็นการให้กำลังใจครู และจัดเสนอให้ครูไปแสดงผลงานดีเด่นที่เกิดจากการนิเทศ อาจจัดนิทรรศการต่างๆ เป็นการยกย่องเชิดชูครู โดยกล่าวว่า

เมื่อครูมีผลงานสร้างสื่อเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนวิธีสอน โดยใช้นวัตกรรม ผู้บริหารควรจะให้คำชมเป็นการให้กำลังใจ และจัดเสนอให้ครูไปแสดงผลงานดีเด่นที่เกิดจากการนิเทศ อาจจัดนิทรรศการต่างๆ เป็นการยกย่องเชิดชูครู และให้เกียรติบัตรกับครูที่เป็นแบบอย่าง มีความตั้งใจในการทำงาน (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยการนิเทศแบบกัลยาณมิตร การใช้วิธีการเสริมกำลังใจเชิงบวกหรือที่เรียกว่าการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับครู พุดคุย ยกย่องชมเชย การสร้างขวัญกำลังใจ รับฟังสภาพปัญหาของผู้รับการนิเทศให้เป็น จุดประกายให้ผู้รับการนิเทศมีความสามารถที่จะเรียนรู้ คอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีกำลังใจในการพัฒนางานเกิดประสิทธิผลมากขึ้น

6) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา โดยกล่าวว่าการประเมินผลการนิเทศควรนำหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลมาใช้ในการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ดังนี้

การประเมินผลการนิเทศควรนำหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลมาใช้ในการประเมินผลการนิเทศการศึกษา รูปแบบทฤษฎี CIPP Model เช่น การประเมินโครงการนิเทศภายใน โดยใช้ CIPP Model หรือ ประเมินในลักษณะ 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ก่อนนิเทศ 2. ระหว่างการนิเทศ และ 3. หลังการนิเทศ หรือการประเมินผลตามมาตรฐานการนิเทศ 5 มาตรฐาน ได้แก่ 1. ประเมินผู้นิเทศ 2. การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ 3. การวางแผน 4. การดำเนินการนิเทศ และ 5. การประเมินผล (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3)

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังได้เสนอแนวทางการพัฒนาด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา โดยกล่าวว่า การประเมินผลการนิเทศ จำเป็นต้องประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการนิเทศ และการพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล โดยกล่าวว่า

การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางแผน สิ่งที่คุณจะรู้ว่ากระบวนการที่เราวางแผนมาจะประสบผลสำเร็จได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับเราจะกำหนดผลอย่างไร จำเป็นต้องประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการนิเทศ และการพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล เช่น แบบสอบถามความพึงพอใจ และการประเมินผลการนิเทศนี้ ไม่ใช่แค่การวัดคะแนนเป็นตัวเลข เช่น ครูคนนี้มีผลการประเมินที่ดีขึ้นสามารถสังเกตได้จากการใช้คำถาม (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2)

นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังให้ความเห็นในด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ว่าควรมีหน่วยงานระดับเขตพื้นที่มาสะท้อนผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และมีการใช้กระบวนการ PLC การมีส่วนร่วม ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยกล่าวว่า

ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ต้องมีหน่วยงานระดับเขตพื้นที่มาสะท้อนผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และมีการใช้กระบวนการ PLC การมีส่วนร่วม ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศ จะต้องมาคุยกันก่อนว่าจะประเมินผลในการนิเทศครั้งนี้ มีเนื้อหาที่จะประเมินในด้านไหน เช่น กระบวนการสอน นักเรียน โรงเรียนและชุมชน เป็นต้น เป็นเรื่องสำคัญ การประเมินผลที่มีคุณภาพ มุ่งเกิดกระบวนการ PLC การมีส่วนร่วมทั้งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ และผู้รับการนิเทศ แล้วผลออกมาเป็นอย่างไร (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษาควรนำหลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลมาใช้ในการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ต้องประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการนิเทศ และพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล รวมทั้งควรมีหน่วยงานระดับเขตพื้นที่มาสะท้อนผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน และมีการใช้กระบวนการ PLC การมีส่วนร่วม ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

7) แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา โดยกล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศ ทั้งในเรื่องของการประเมินความสอดคล้อง ประเมินเครื่องมือ และประเมินการสะท้อนผล นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศ โดยกล่าวว่า

ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชนแล้วก็ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพื่อสะท้อนผลการนิเทศนำมาปรับปรุง ผู้บริหารจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศ ทั้งในเรื่องของการประเมินความสอดคล้อง ประเมินเครื่องมือ และประเมินการสะท้อนผล นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศ ตามกระบวนการ PDCA (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5)

ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการพัฒนา โดยกล่าวว่า แนวทางการปรับปรุงที่จะช่วยให้การพัฒนาศึกษาให้ดีขึ้น หลังการนิเทศการสอน ครูจะต้องนำผลการนิเทศการสอนมาใช้ในการปรับปรุงการสอน โดยกล่าวว่า

แนวทางการปรับปรุงที่จะช่วยให้การพัฒนาศึกษาให้ดีขึ้น หลังการนิเทศการสอน ครูจะต้องนำผลการนิเทศการสอนมาใช้ในการปรับปรุงการสอน พัฒนาการจัดการเรียนการสอน รูปแบบเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม นำสื่อนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการแก้ปัญหา ที่สำคัญการพัฒนาต้องต่อเนื่องและยั่งยืน (Dynamic) ตอบโจทย์การพัฒนาผู้เรียนให้ได้ และการพัฒนากระบวนการทั้งหมด ต้องกระชับตรงประเด็น ซึ่งเป้าหมายจะทำให้เกิดผลดี (ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4)

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศ ทั้งในเรื่องของการประเมินความสอดคล้อง ประเมินเครื่องมือ และประเมินการสะท้อนผล นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศ การพัฒนาศึกษาให้ดีขึ้น หลังการนิเทศการสอน ครูจะต้องนำผลการนิเทศการสอนมาใช้ในการปรับปรุงการสอน พัฒนาการจัดการเรียนการสอน รูปแบบเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม นำสื่อนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการแก้ปัญหา ที่สำคัญการพัฒนาต้องต่อเนื่องและยั่งยืน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,164 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2563 จำนวน 327 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970) จากนั้นใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน และการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก ดังนี้ เป็นผู้ช่วยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการบริหารนิเทศ จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ และมีประสบการณ์ในการนิเทศไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

1.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ลักษณะ ได้แก่ แบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องรายชื่ออยู่

ระหว่าง 0.67 – 1.00 ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม เท่ากับ .88 และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ซึ่งผ่านการหาคุณภาพด้านความถูกต้อง ความครอบคลุมด้านเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ส่งและรับคืนแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และดำเนินการรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 327 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งสิ้น 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

1.3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนด โดยขออนุญาตผู้เชี่ยวชาญในการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยแถบบันทึกเสียงเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลภายหลัง ตามวัน เวลา และสถานที่ที่สะดวกและเหมาะสม

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 แบบสอบถาม

1) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4.2 แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

1.5 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 327 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.16 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 41.90 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.83 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี ร้อยละ 41.59 และขนาดโรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ 45.57 ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1.5.1 การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร รองลงมา

ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ด้านการประเมินผล การนิเทศการศึกษา ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู และด้านการ ปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การนิเทศ สถานศึกษามีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาการจัดการเรียน การสอน และสถานศึกษามีการกำหนดแผนการนิเทศที่แสดงถึงการวางแผนเพื่อการนิเทศ เช่น ขึ้นตอนและระยะเวลาในการนิเทศ เป็นต้น ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ

2) ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อ การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ หลากหลายเพื่อการจัดการเรียนการสอน และสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัด กิจกรรมพัฒนาศักยภาพแก่บุคลากรนิเทศและบุคลากรผู้รับการนิเทศ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ

3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ สถานศึกษามีการพัฒนาและใช้สื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม เช่น แบบฟอร์มการนิเทศ การใช้ เทคโนโลยีในการบันทึกผลการนิเทศ เป็นต้น และสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่ กำหนด ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น สื่อวิดีโอ เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น

4) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการสนับสนุนใน การให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน สถานศึกษามีการแสดงถึงความห่วงใย ช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอน และสถานศึกษาจัด สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามแผนงาน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

ในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร

5) ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารการนิเทศ สถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าในการบริหารการนิเทศ และสถานศึกษามีการประเมินผลภายหลังการบริหารการนิเทศ ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศ

6) ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการบริหารการนิเทศในปีถัดไป สถานศึกษามีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาข้อสรุปในการนำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการนิเทศ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ

1.5.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จากการสัมภาษณ์พบแนวทาง ดังนี้

1) ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ควรมีการศึกษาบริบทของโรงเรียน บริบทของผู้รับการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลการนิเทศ เป็นข้อมูลพื้นฐาน นอกจากนี้ผู้นิเทศต้องวางแผนการนิเทศให้เหมาะสมกับข้อมูล และผู้นิเทศต้องมีการวางแผนในเรื่องของเครื่องมือในการนิเทศด้วย

2) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาทั้งในส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องพัฒนาทักษะกระบวนการนิเทศอยู่ตลอดเวลาให้ทันสมัย ได้นำความรู้ไปพัฒนาบุคลากรที่ได้รับการนิเทศ มีความเชี่ยวชาญในการนิเทศ และเนื้อหาให้เหมาะสม และต้องมีการวางแผนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในส่วนของ การพัฒนาครูหรือบุคลากรผู้รับการนิเทศ จะต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการสร้างนวัตกรรม ทั้งสองส่วนนี้จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

3) ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา จะต้องกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการนิเทศ คือ คณะกรรมการนิเทศภายใน และคณะกรรมการนิเทศภายนอก ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องมีนวัตกรรมการนิเทศ เครื่องมือหรือนวัตกรรมใหม่ๆที่จะลงไปนิเทศ ปรับวิธีนิเทศโดย

ใช้นวัตกรรม ควรจะต้องคิดค้นนวัตกรรม รูปแบบวิธีการใหม่ๆ ของการนิเทศ และเปิดช่องว่างให้
ผู้รับการนิเทศ ได้สร้างนวัตกรรมร่วมกัน เพื่อให้การนิเทศเกิดผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4) ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู โดยการนิเทศ
แบบกัลยาณมิตร การใช้วิธีการเสริมกำลังใจเชิงบวกหรือที่เรียกว่าการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับ
ครู พุดคุย ยกย่องชมเชย การสร้างขวัญกำลังใจ รับฟังสภาพปัญหาของผู้รับการนิเทศให้เป็น จุด
ประกายให้ผู้รับการนิเทศมีความสามารถที่จะเรียนรู้ คอยช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเพื่อให้ผู้รับ
การนิเทศมีกำลังใจในการพัฒนางานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

5) ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ควรนำหลักการ และทฤษฎีที่
เกี่ยวข้องกับการประเมินผลมาใช้ในการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ต้องประเมินให้สอดคล้อง
กับจุดประสงค์ของการนิเทศ และพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล
รวมทั้งควรมีหน่วยงานระดับเขตพื้นที่มาสะท้อนผลการปฏิบัติงานของ โรงเรียน และมีการใช้
กระบวนการ PLC การมีส่วนร่วม ทั้งผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

6) ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องนำข้อมูลที่ได้
จากการประเมินผลการนิเทศ ทั้งในเรื่องของการประเมินความสอดคล้อง ประเมินเครื่องมือ และ
ประเมินการสะท้อนผล นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศ การพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น หลัง
การนิเทศการสอน ครูจะต้องนำผลการนิเทศการสอนมาใช้ปรับปรุงการสอน พัฒนากระบวนการ
จัดการเรียนการสอน รูปแบบเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม นำสื่อ นวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการ
แก้ปัญหา ที่สำคัญการพัฒนาต้องต่อเนื่องและยั่งยืน

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยฉบับนี้ พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายในภาพรวม และรายด้าน 6 ด้าน
ดังนี้

2.1 การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีวิสัยทัศน์ในการเป็นองค์กรขับเคลื่อน
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายสู่คุณภาพและมาตรฐานระดับสากล รวมถึง
ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร โรงเรียน
มาตรฐานสากล และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับสถานศึกษา มีสมรรถนะในการ
บริหารจัดการเชิงบูรณาการ มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มี

ประสิทธิภาพ และการรายงานผลอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) ซึ่งจากแนวคิดที่ได้จากการศึกษา พบว่า การบริหารการนิเทศการศึกษาของ สถานศึกษา จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกัน พัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน โดยมีการช่วยเหลือ แนะนำในการปรับปรุงกิจกรรมที่ เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น ซึ่ง ราตรี ฤกษ์ดี (2562) และณัฐกัญญ์ ใจกันทา (2561) กล่าวสอดคล้องกันว่า การบริหาร การนิเทศการศึกษาจะให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการในการแนะนำช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับสภาพความ เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร การนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา โดยกล่าวว่า การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของวงจการบริหาร เป็นการ พัฒนาคนเพื่อพัฒนางาน และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อ นำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญมากต่อผู้ที่ทำหน้าที่ นิเทศ และผู้รับการนิเทศ เพราะเป็นการปรับปรุง พัฒนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ ผู้ที่ได้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้น ในการพัฒนาตนเองและพัฒนาการเรียนการสอนอยู่ ตลอดเวลา

2.2 ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจ เป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้จัดทำนโยบายแผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษาของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น โดยบุคลากรที่ทำหน้าที่นิเทศ รวมทั้งผู้บริหารของเขตพื้นที่ได้ร่วมกันในการวางแผนก่อนการดำเนินนิเทศการศึกษาอย่างเป็น ระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดแก่ผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) จึงทำให้การบริหารการนิเทศการศึกษาด้านการวาง แผนการนิเทศการศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัจจ อูทรานันท์ (2530) ที่กล่าวว่า ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จัดขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ อิศรนันท์ ศิริโรจน์พาณิชย์ (2559) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการ นิเทศ พบว่า ก่อนการนิเทศ ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการวางแผนการนิเทศ โดยการประชุมวางแผน ร่วมกัน เพื่อจัดทำโครงการการนิเทศ จัดทำปฏิทินการนิเทศ และเอกสารคู่มือในการปฏิบัติการ นิเทศ รวมทั้ง จุฬารักษ์ โคตรจักร์ และสงวน อินทร์รักษ์ (2563) ได้ระบุแนวทางการพัฒนา กระบวนการนิเทศการศึกษาในด้านการวางแผนการนิเทศ ไว้ว่า ควรมีการประชุมผู้บริหาร และครู

ทุกคน เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศของโรงเรียน และความต้องการจากการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู เพื่อวางแผนการดำเนินงาน สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวว่า การวางแผนการนิเทศการศึกษา ควรมีการศึกษาบริบทของโรงเรียน บริบทของผู้รับการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ได้ข้อมูลการนิเทศพื้นฐาน นอกจากนี้ ผู้นิเทศต้องวางแผนการนิเทศให้เหมาะสมกับข้อมูล รวมทั้งวางแผนในเรื่องของเครื่องมือในการนิเทศด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันชาติ แซ่มเกตุ (2558) ที่เสนอแนวทางการวางแผนการนิเทศการศึกษา ได้แก่ การแต่งตั้งคณะทำงาน การกำหนดนโยบาย การกำหนดปฏิบัติการนิเทศตลอดปีการศึกษา การประสานวางแผนกับหน่วยงานต้นสังกัด การชี้แจงนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศ และการมีส่วนร่วมการวางแผนการนิเทศ

ในขณะที่เดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษา มีการบริหารจัดการ ข้อมูลสารสนเทศยังไม่เป็นปัจจุบัน ขาดการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู (2563) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจากแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563) กล่าวว่า การกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ มีความสำคัญต่อการเก็บข้อมูลที่ตอบประเด็นปัญหาความต้องการ และเป็นประโยชน์ในการแก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 ได้กล่าวว่า การกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ มีความสำคัญทำให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หลังการนิเทศ ผู้นิเทศนำข้อมูลที่ได้มาประเมินผลตามมาตรฐานการนิเทศ โดยมีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ มีการวิเคราะห์ข้อมูล และนำข้อมูลที่ได้นำไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

2.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ นอกจากนั้นยังได้กำหนดพันธกิจในการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ โดยผ่านการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปของการดำเนิน โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการลงสู่การปฏิบัติและผลักดันให้โครงการต่าง ๆ บรรลุตามเป้าหมาย เช่น โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำระบบการพัฒนาคณะ (Individual Plan) เพื่อใช้ในระบบสนับสนุนบริหารจัดการ

สถานศึกษา (Area Management Support System) โครงการอบรมส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง และกิจกรรมห้องเรียนคุณภาพ ผู้โรงเรียนนวัตกรรม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) จึงทำให้ผลการวิจัยด้านการพัฒนาบุคลากร มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริขวัญ สุพรรณคง (2559) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาบุคลากรโดยพบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูศึกษาค้นคว้าพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานจัดขึ้น และต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัดเจน เช่น โครงการศึกษาดูงาน โครงการจัดอบรมในด้านต่างๆ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2561) ที่กล่าวว่า กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานในด้านการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยฉบับนี้ที่ระบุในข้อย่อที่ว่า สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ ความสามารถเพื่อจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม สอดคล้องกับ ภัณฑิรา สุปลการ (2557) ที่กล่าวว่า การมุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ และเกิดทักษะเพียงพอในการพัฒนาการเรียนการสอน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของนักเรียนในที่สุด และ Harris (1963) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะพัฒนาการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา อาจจัดเป็นการประชุมปฏิบัติการ การประชุมหารือ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม รวมทั้งการจัดการศึกษาที่เป็นทางการอื่นๆ และยังสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาทั้งในส่วนของผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศจะต้องพัฒนาทักษะกระบวนการนิเทศอยู่ตลอดเวลาให้ทันสมัย ได้นำความรู้ไปพัฒนาบุคลากรที่ได้รับการนิเทศ มีความเชี่ยวชาญในการนิเทศ และเนื้อหาให้เหมาะสม และต้องมีการวางแผนในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงในส่วนของพัฒนาครูหรือบุคลากรผู้รับการนิเทศ จะต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ และการสร้างนวัตกรรม ทั้งสองส่วนนี้จะต้องพัฒนาไปพร้อมๆ กัน

ในขณะที่เดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่แท้จริง ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา หรือมุ่งพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ และเกิดทักษะเพียงพอในการพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งการนิเทศแบบเดิมที่ผู้นิเทศทำหน้าที่ตรวจสอบหรือเป็นการจับผิด เช่น ผู้รับการนิเทศสอนตามหลักสูตรหรือไม่ วิธีสอนเหมาะสมหรือไม่ ส่งผลให้ครูมีทัศนคติที่ไม่ดี

ต่อการนิเทศ ราชตรี ฤกษ์ดี (2562) ได้กล่าวว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเข้าใจ จุดมุ่งหมายของการศึกษา บทบาทหน้าที่ของตนเอง เป็นการสร้างความเป็นผู้นำที่ดี พัฒนางาน เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดำเนินการสอนตามหลักสูตร ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการ เรียนการสอน เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้ถูก นิเทศ เพราะการนิเทศไม่ใช่การจับผิดแต่เป็นการช่วยเหลือ รวมทั้งข้อคิดเห็นของ สัจด์ อุทรานันท์ (2530) ที่กล่าวว่าเสริมว่า การทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น เป็นการช่วยเหลือไม่ใช่จับผิดแต่เป็นการร่วมมือ กันรับผิดชอบ ร่วมกันทำงานเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

2.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจ เป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้ดำเนินการจัดโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการนิเทศ ติดตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โครงการ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาแบบบูรณาการ นอกจากนี้ ยังมีการนิเทศติดตามการ สังเกตการสอน ซึ่ง โครงการและกิจกรรมดังกล่าวส่งเสริมให้สถานศึกษามีความตระหนักใน ความสำคัญของการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งครูมี บทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียน และควรนำเทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอนให้หลากหลาย ควรมีการเชื่อมความรู้จากประสบการณ์ เพื่อเกิดองค์ความรู้ ของผู้เรียน และควรกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก การทำงานกลุ่ม เพื่อแบ่งงานหรือหน้าที่ใน กลุ่ม การพูด การนำเสนอ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และอภิปรายอย่างมีเหตุผล (สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) จึงทำให้ผลการวิจัยด้านการปฏิบัติการนิเทศ การศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิศรนนท์ ศิริรัตน์ พาณิชย์ (2559) ที่ได้เสนอแนวทางการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมสัมมนา และระดมความคิดเห็น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูล ใหม่ ๆ ในการพัฒนางาน

ในขณะที่เดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น สื่อวีดีโอ เครื่องรับ โทรทัศน์ เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณ มีการประสานงาน จากหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ความช่วยเหลือยังไม่เพียงพอ และผู้บริหารอาจมองว่าการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเป็นภารกิจหน้าที่ที่บุคลากรต้องปฏิบัติอยู่แล้ว จึงให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ ดังกล่าวค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับแนวคิดของ หน่วย ศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา (2539) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาสื่อและ วิธีการนิเทศที่เหมาะสม รวมทั้งมีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการนิเทศ และยังคงสอดคล้องกับ

คำให้สัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวว่า ผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศจะต้องมีนวัตกรรมการนิเทศ เครื่องมือ หรือนวัตกรรมใหม่ๆที่จะลงไปนิเทศ ปรับวิธีนิเทศโดยใช้นวัตกรรม ควรจะต้องคิดค้นนวัตกรรม รูปแบบวิธีการใหม่ๆของการนิเทศ และเปิดช่องว่างให้ผู้รับการนิเทศ ได้สร้างนวัตกรรมร่วมกัน เพื่อให้การนิเทศเกิดผลสำเร็จและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.5 ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กำหนดจุดเน้นในการส่งเสริมพัฒนา นิเทศติดตาม ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากร เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประสานงานระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้ง ทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) จึงทำให้การบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษาด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครูมีค่าเฉลี่ยโดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สิริขวัญ สุพรรณคง (2559) ที่พบว่า การ นิเทศการศึกษา ด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรงได้มีการปฏิบัติสูงสุด สอดคล้องกับ ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องของการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความ ช่วยเหลือแก่ครูไว้ว่า การนิเทศแบบกัลยาณมิตร ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย ยกย่องชมเชย การสร้างขวัญ กำลังใจ ผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศรับฟังสภาพปัญหาของผู้รับการนิเทศ ฟังให้เป็นแล้วจุดประกายให้ผู้รับ การนิเทศ มีความสามารถที่จะเรียนรู้ คอยช่วยเหลือและให้คำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย ฉบับนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการสนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือแก่ บุคลากรในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ภัณฑิรา สุปการ (2557) ที่กล่าวว่า การให้ ความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนแก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งใน ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมเสริม อื่น ๆ นอกจากนี้ Gordon (2007 อ้างถึงใน สิริขวัญ สุพรรณคง, 2559) ได้เสนอแนะว่า การให้ความ ช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง เป็นหน้าที่รับผิดชอบของผู้นิเทศหรือผู้บริหาร ที่จะต้องช่วยเหลือครูให้ได้ ข้อมูลย้อนกลับ และช่วยครูไม่ให้ต่อสู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง รวมทั้งการให้ความห่วงใย ช่วยเหลือ ในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วย

ในขณะที่เดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ แก่บุคลากร ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนโยบายจากต้นสังกัดให้ความสำคัญกับนโยบายในการ ยกย่องระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จึงอาจทำให้ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องมุ่งเน้นการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งอาจมีภารกิจงานจำนวนมาก อาจทำให้ผู้บริหาร

ละเอียดในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรร่วมกัน ส่งผลให้บุคลากรขาดการกระตุ้น จูงใจ ทำให้ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานมีไม่มากพอ สอดคล้องกับแนวคิดของ ราตรี ฤกษ์ดี (2562) ที่กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องเป็นผู้สร้างความเป็นผู้นำที่ดีให้เกิดขึ้นกับครู รวมทั้งสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานเพื่อพัฒนางาน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วันชาติ แซ่มเกตุ (2558) ที่กล่าวว่า ผู้นิเทศการศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ให้ความรู้ความช่วยเหลือ ให้ขวัญกำลังใจ และร่วมวางแผน ให้การสนับสนุน และผู้รับการนิเทศมีบทบาทและหน้าที่ในการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและเต็มใจ มีความเชื่อถือและยอมรับฟังเพื่อให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปอย่างราบรื่น และ GoZum, Canete, Tiamzon & Kayanan (2015) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือในการทำงาน จะเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ครู สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่กล่าวว่า เมื่อครูมีผลงานสร้างสื่อเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนวิธีสอนโดยใช้นวัตกรรม ผู้บริหารควรจะให้คำชมเป็นการให้กำลังใจ และการจัดกิจกรรมโดยการให้ครูไปแสดงผลงานดีเด่นที่เกิดจากการนิเทศ หรืออาจจัดนิทรรศการต่างๆ การให้เกียรติบัตรกับครูที่เป็นแบบอย่าง จะเป็นการยกย่องเชิดชูครู ซึ่งจะทำให้ครูมีความตั้งใจในการทำงานเพิ่มขึ้น

2.6 ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้มุ่งเน้นให้สถานศึกษากำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา และมีโครงสร้างการบริหารกลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ได้รับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สามารถจัดทำระบบการพัฒนาดตนเอง (Individual Plan) ในระบบอิเล็กทรอนิกส์โปรแกรมระบบสนับสนุนบริหารจัดการสถานศึกษาได้ถูกต้องครบถ้วน ทำให้มีความตระหนักในความสำคัญของการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการกำหนดแผนการนิเทศของเขตและมีการติดตามผลการนิเทศ รวมทั้งการประเมินผลโดยการสุบปรายงานของเขตพื้นที่เพื่อนำผลมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง หรือในส่วนของสถานศึกษาก็เช่นเดียวกัน มีการประเมินผลการนิเทศเพื่อสรุปผลและนำผลการนิเทศมาปรับปรุงให้กระบวนการนิเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) จึงทำให้ผลการวิจัยด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามแนวคิดของ Harris (1963) ที่กล่าวถึงการประเมินผล (Assessing) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศต้องร่วมกันประเมินผลการนิเทศว่าสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลต้องจัดทำอย่างมีแบบแผนและมีความเที่ยงตรง และอาจจัดทำการวิจัยประเมินผลร่วมด้วย และแนวคิดของ วันชาติ แซ่มเกตุ

(2558) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินผลการนิเทศว่าเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติการนิเทศมาประเมินผล และรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงการปฏิบัติการนิเทศให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งการประเมินผลการนิเทศจะเป็นตัวชี้วัดว่าการดำเนินการนิเทศที่ผ่านมาได้ประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดและเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการปรับปรุงและแก้ไขเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ในขณะที่เดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาอาจยังมีความเข้าใจในการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศอย่างเพียงพอ รวมทั้งกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลอาจได้ข้อมูลการนิเทศไม่ครบถ้วน และไม่เป็นปัจจุบัน จึงทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการเปลี่ยนแปลงหรือภาพอนาคตทางการศึกษาได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์ และนำมากำหนดข้อมูลของสถานศึกษาได้ไม่ชัดเจน ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ข้อเสนอเพิ่มเติมว่า การประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางแผน จำเป็นต้องประเมินให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการนิเทศ และการพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

2.7 ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง เป้าหมาย และกลยุทธ์ที่มุ่งเน้นให้สถานศึกษาเป็นเป็นองค์กรขับเคลื่อนการศึกษายกระดับพื้นฐาน ด้วยนวัตกรรมที่หลากหลายสู่คุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานความเป็นไทยที่ยั่งยืน โดยการนำผลที่ได้จากการนิเทศ ติดตาม มาพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0 พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร โรงเรียนมาตรฐานสากล และคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเลย หนองบัวลำภู, 2563) จึงทำให้ผลการวิจัยด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษามีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ราตรี ฤกษ์ดี (2562) ที่พบว่า ผู้นิเทศนำผลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศการศึกษามาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับเป้าหมาย และนำผลการนิเทศมาประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำผลการนิเทศการศึกษามาปรับปรุงแก้ไข ในขณะที่ ฌัญญกัญย์ ใจกันทา (2561) กล่าวว่า การปรับปรุงการนิเทศ เป็นกระบวนการที่ช่วยปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยฉบับนี้ที่ระบุในข้อย่อยที่ว่า สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการบริหารการนิเทศในปีถัดไป มี

ค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่ม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการนิเทศ ทั้งในเรื่องของการประเมินความสอดคล้อง ประเมินเครื่องมือ และประเมินการสะท้อนผล นำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการนิเทศ การพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้น

ในขณะที่เดียวกันข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม แต่ยังคงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ แม้ว่าจากผลการวิจัยฉบับนี้ที่ระบุในข้อย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในกลุ่มว่า สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการบริหารการนิเทศในปีถัดไป แต่ยังคงขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษาที่นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศอย่างจริงจัง และไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้แนวทางการพัฒนาในด้านนี้เพิ่มเติมว่า ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนชุมชนแล้วก็ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยกันแสดงความคิดเห็น เพื่อสะท้อนผลการนิเทศ หลังการนิเทศการสอน ครูจะต้องนำผลการนิเทศการสอนทั้งที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะมาใช้ปรับปรุงการสอน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งรูปแบบเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสม นอกจากนี้ ครูจะต้องนำสื่อนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการแก้ปัญหาที่สำคัญการพัฒนาต่อเนื่องและยั่งยืน รวมทั้งสถานศึกษาจะต้องมีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะมาร่วมกันวางแผนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการปรับปรุงการนิเทศให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินการดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการกำหนดการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ ดังนั้น

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ มีการจัดอบรมความรู้ความเข้าใจในการทำงาน และรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนให้มีการพัฒนาจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ กำกับ ดูแล ตรวจสอบประสิทธิภาพการดำเนินงานในด้านการบริหารการนิเทศ เพื่อให้เกิดการสนับสนุน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และนำมาซึ่งข้อมูลสารสนเทศที่พร้อมใช้งาน

3.1.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ ดังนี้

1) หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญต่อการนิเทศการศึกษา การช่วยเหลือ และร่วมกันทำงานเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันกำหนดข้อปฏิบัติและมีเป้าหมายร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดในเชิงสร้างสรรค์นำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ

3.1.3 ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น สื่อวีดีโอ เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น ดังนี้

1) หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องสำรวจความต้องการจำเป็นต่อการใช้วัสดุอุปกรณ์สำหรับการนิเทศของสถานศึกษา ให้การสนับสนุนจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการนิเทศ และมีการประสานงานจากหน่วยงานภายนอกและภาคีเครือข่ายเพื่อให้การสนับสนุนทรัพยากรการบริหาร

3.1.4 ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร ดังนี้

1) หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้กับบุคลากรในสถานศึกษา มีการนำเสนอผลงาน ในการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรงกระตุ้น จูงใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานโดยเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานควบคู่ไป กับความสัมพันธ์ของบุคลากร ส่งเสริมการจัดกิจกรรมร่วมกัน การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

3.1.5 ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศ ดังนี้

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินผลการ นิเทศของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และ ต้องมีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนให้มีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหาร การนิเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจุบัน กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ประสิทธิภาพการดำเนินงาน และนำ ข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาได้จริง

3.1.6 ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่ม ได้แก่ สถานศึกษามีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการ ปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ ดังนี้

1) หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องพัฒนาให้บุคลากรเกิดความตระหนักถึง ความสำคัญของการนำผลการประเมินการนิเทศ ไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการนิเทศ และ สามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาสร้างแรงจูงใจและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครูและบุคลากร เพื่อ ผลักดันให้เกิดการสร้างสรรคผลงาน

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะมาพูดคุยแลกเปลี่ยนกับบุคลากร และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการ แก้ไขปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการบริหารการนิเทศ การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

3.2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2563). หน่วยที่ 4 การนิเทศการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหาร
วิชาการและทรัพยากรการศึกษา หน่วยที่ 1 – 5*. (พิมพ์ครั้งที่ 3, น. 1-64). นนทบุรี:
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2561). *การนิเทศในสถานศึกษา*. สืบค้นจาก
<https://mystou.files.wordpress.com/2012/02/23503-8-t.pdf>.
- จุฬารักษ์ โคตรจักร์ และสงวน อินทร์รักษ์. (2563). กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทร
ญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 9. *วารสารบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 11(1), 17-33.
- ฉวีวรรณ คำลี. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับ
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 7*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชนะ สุ่มมาตย์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะ
กิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้
ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. (2547). *การนิเทศการสอนแบบใหม่*. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- ณัฐกัญญ์ ใจกันทา. (2561). *กลยุทธ์การบริหารการจัดการนิเทศการศึกษาที่สอดคล้องกับการเรียน
การสอนในศตวรรษที่ 21 ของของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย, เชียงราย.
- เดชณัฏฐ์ เนียมสุวรรณ. (2558). *รูปแบบการบริหารการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- นัจรีภรณ์ ทุมสงคราม . (2557). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 10(2),163-171.
- นิพนธ์ สารชาติ. (2550). *การพัฒนาบุคลากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการโรงเรียนบ้านคลองสุด อำเภออุซันซ์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สารคาม.
- นารีรัตน์ ยิ่งยวด. (2556). *การนำเสนอวิธีการพัฒนาครูตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนคาทอลิก สังกัดอัคร สังฆมณฑลกรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- กัญทิรา สุปการ และประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2558). *รูปแบบการบริหารจัดการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ราตรี ฤกษ์ดี. (2562). *การนำเสนอกระบวนการดำเนินงานนิเทศการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- วันชาติ แซ่มเกตุ. (2558). *แนวทางการนิเทศโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, เพชรบุรี.
- ศุภกร พันธุ์เสนา. (2563). *ฐานข้อมูลศึกษานิเทศก์*. สืบค้นจาก https://esenc.obec.go.th/?page_id=394.
- สิริขวัญ สุพรรณคง. (2559). *การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, เพชรบุรี.
- สาคร ปรีปุ่นง. (2563). *รายงานผลการนิเทศ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ปีการศึกษา 2563*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเลยหนองบัวลำภู: สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.

สัจด์ อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศ หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มิตรสยาม.

สุชาริณี ปั่นก้อน และทศพล ชีวะพร. (2561). การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครสวรรค์ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. *วารสารบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา*, 13(2), 212-223.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*.
กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. (2563). *ข้อมูลของสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563*. เลย
หนองบัวลำภู: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู.

_____. (2563). *ข้อมูลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย
หนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2563*. สืบค้นจาก [https://data.bopp-
obec.info/webarea/?School_ID=101719](https://data.bopp-obec.info/webarea/?School_ID=101719).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550) *คู่มือดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนา
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับครูและศึกษานิเทศก์*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

_____. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้
คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์
และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550*. กรุงเทพฯ:
ผู้แต่ง.

_____. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2563*. เลย หนองบัวลำภู:
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.

_____. (2563). *กระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของเครือข่าย
ส่งเสริมประสิทธิภาพการนิเทศการศึกษาโดยใช้ภูมิภาคเป็นฐาน*. สืบค้นจาก
https://esenc.obec.go.th/?page_id=394.

สุรัชย์ รอดเจริญ. (2550). *การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารการนิเทศภายใน โรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.

- สุจริต เพียรชอบ. (2534). *ความต้องการด้านการนิเทศการฝึกสอนของนิสิตครูศาสตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- อิสรนนท์ ศิริรัตนพานิชย์. (2559). *การนิเทศใน โรงเรียนสกลวิทยา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศิลปากร, เพชรบุรี.
- อัญชลี ธรรมะวิจิตรกุล. (2552). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Ahmad, A. (2020). *Teacher's perception of academic supervision of the school headmaster*. Retrieved from https://www.redalyc.org/journal/279/27964115028/html/?fbclid=IwAR2Yyb-VLVFv2a4Ggg4Quq_-7nTZp9a5hdJr1dEWwqZ7xzaA8roy2YpBvJ4.
- Dunquah, M. B. (2018). Analysis of types of school administration and supervision and their Implications for Quality Education. *Durreesamin Journal*, 2204-9827.
- Fernando, & Herlihy. (2010). Supervision of group work: Infusing the spirit of social justice. *Journal for Specialists in Group Work*, 35(3), 281-289.
- Gatfield, T. & Alpert, F. (2002). *The supervisory management styles model*. Australia: Brisbane.
- Glickman, C. D., Gordon, S. P. & Ross – Gordon, J. M. (2004). *Supervision and Instructional Leadership: A Developmental Approach*. (6th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- GoZum, S. J. M., Canete C. I., Tiamzon, D. M. E. & Kayanan, E. (2015). *Meaning and Scope of Administration and Supervision*. Retrieved from https://docs.google.com/document/d/12HGmemQyYv88_Z6Vp3MytpDVn1hC7KRm/edit.
- Harris, B. M. (1985). *Supervision behavior in education*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Lee & Green (2009). Supervision as Metaphor. *Journal of Studies in Higher Education*, 34(6), 615-630.
- Preece, D. A. (2006). *The Five Step of Supervision, Part One: Establish Responsibilities*. Retrieved from <https://www.aao.org/eyenet/article/five-steps-of-supervision-part-one-establish-respo>.
- Risso, J.F. (2016). *Teacher's and Supervision's perception of current and experiences*. Retrieved from <https://wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3118327>.

Wallace, Wilcoxon, & Satcher (2010). Productive and Nonproductive Counselor Supervision: Best and Worst Experiences of Supervisees. *Alabama Counseling Association Journal*, 35(2), 4-13.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว 0602.16 (น)/ 344

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุวรรณี ทุมแห้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ซาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารกรณีเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอบุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 090-925-7529

ที่ อว 0602.16 (น)/ 344

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายอดิศักดิ์ เอกตาแสง

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ซาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย
หนองบัวลำภู ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ
นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น
เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียน
ด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 090-925-7529

ที่ อว 0602.16 (น)/ 344

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

27 กรกฎาคม 2564

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสรวรยา ตาขำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ขาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยและประเมินผลการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 090-925-7529

ที่ อว 0602.16 (น)/ 364

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุศุดินจีพิทยาคม

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ขาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยการเก็บข้อมูลกับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยจะเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาของท่านจำนวน 10 ตัวอย่าง ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และ การศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติครุภัณฑ์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินาถ แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 086-333-8406

ที่ อว 0602.16 (น)/ 364

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนฝั่งแดงวิทยาสรรค์

ด้วยนางสาวเพชรสุตา ขาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยการเก็บข้อมูลกับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยจะเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาของท่านจำนวน 10 ตัวอย่าง ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 086-333-8406

ที่ อว 0602.16 (น)/ 364

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

4 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกุชยางใหญ่วิทยาคม

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ชาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยการเก็บข้อมูลกับสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยจะเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาของท่านจำนวน 10 ตัวอย่าง ทั้งนี้ จะมิให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นรินาถ แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 086-333-8406

ที่ อว 0602.16 (น)/ 384

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

16 สิงหาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ชาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 093-328-9419

ที่ ศธ ๐๔๓๓๕/ว๒๗๕๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
๓๓๔ หมู่ ๔ บ้านปากนา ตำบลนาอาน
อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย ๔๒๐๐๐

๑ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด

ด้วย นางสาวเพชรสุดา ขาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารนิเทศ
การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จึงขอให้โรงเรียนอนุญาต
ให้นักศึกษาดังกล่าว เก็บรวบรวมข้อมูลได้ ระหว่างวันที่ ๑ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔ ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็น
ผู้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามเอง สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เบอร์โทรศัพท์ ๐๙๓ ๓๒๘ ๙๔๑๙

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายปฐมพงษ์ สมอฝัก)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ปฏิบัติราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

โทร ๐๔๒-๘๗๐๔๐๙

โทรสาร ๐๔๒-๘๗๐๔๑๐

www.sesao19.go.th

“เมืองน่าอยู่ เมืองแห่งการท่องเที่ยว การค้า และการลงทุนภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืน”

ที่ อว 0602.16 (น)/ 449

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ขาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 093-328-9419

ที่ อว 0602.16 (น)/ 449

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ชาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ในสถานศึกษา 1 ท่าน คือ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 093-328-9419

ที่ อว 0602.16 (น)/ 449

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ชานินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 1 ท่าน คือ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นिरนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 093-328-941

ที่ อว 0602.16 (น)/ 449

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ชาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 1 ท่าน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรนาท แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 093-328-9419

ที่ อว 0602.16 (น)/ 449

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

5 ตุลาคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ด้วยนางสาวเพชรสุดา ชาอินทร์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 1 ท่าน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนนาแกวิทยา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรินาถ แสนสา)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 093-328-9419

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการนิเทศการศึกษาของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู
2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลข หนองบัวลำภู
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น โปรดตอบแบบสอบถามตาม
ความเป็นจริงให้ครบทุกข้อ เพื่อช่วยให้การวิจัยมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และมีประโยชน์ต่อการ
บริหารการศึกษา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา
 ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวเพชรสุดา ชำอินทร์

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพที่เป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ประสบการณ์การทำงาน

น้อยกว่า 5 ปี

6 - 10 ปี

11- 15 ปี

16 - 20 ปี

21 - 25 ปี

มากกว่า 25 ปี

5. ขนาดโรงเรียน

โรงเรียนขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 1 - 359 คน)

โรงเรียนขนาดกลาง (จำนวนนักเรียน 360 - 1,079 คน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียน 1,080 – 1,679 คนขึ้นไป)

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 1,680 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

คำชี้แจง โปรดพิจารณาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ตามความเป็นจริงว่ามีระดับการบริหารการนิเทศการศึกษา
ของสถานศึกษา มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารการนิเทศ
การศึกษาของสถานศึกษาของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับ มากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับ มาก
ระดับ 3 หมายถึง การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อย
ระดับ 1 หมายถึง การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษาอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา						
1	สถานศึกษามีการประชุมผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู กับการบริหาร การนิเทศเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ เกี่ยวข้องกับการนิเทศ					
2	สถานศึกษามีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การนิเทศ					
3	สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบ เทคนิคใน การดำเนินงานการนิเทศการศึกษา เช่น การสาธิต การสอน การเยี่ยมชมชั้นเรียน การสังเกตการสอน เป็น ต้น					
4	สถานศึกษามีการกำหนดวิธีการสร้างเครื่องมือใน การนิเทศ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5	สถานศึกษามีการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการนิเทศ					
6	สถานศึกษามีการกำหนดแผนการนิเทศที่แสดงขั้นตอนและระยะเวลาในการนิเทศ					
7	สถานศึกษามีการกำหนดกิจกรรมแบบกัลยาณมิตรในการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร					
8	สถานศึกษามีการกำหนดแผนการกำกับติดตามการบริหารการนิเทศ					
ด้านการพัฒนาบุคลากร						
9	สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการจัดการเรียนการสอน					
10	สถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ					
11	สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแก่บุคลากรในการนิเทศและการได้รับการนิเทศ					
12	สถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา						
13	สถานศึกษามีการประชุมเตรียมการก่อนการนิเทศ					
14	สถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศตามกิจกรรมที่กำหนด					
15	สถานศึกษามีการพัฒนาและใช้สื่อและวิธีการนิเทศที่เหมาะสม เช่น แบบฟอร์มการนิเทศ การใช้เทคโนโลยีในการบันทึกผลการนิเทศ เป็นต้น					
16	สถานศึกษามีการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศ เช่น สื่อวิดีโอ เครื่องรับโทรทัศน์ เป็นต้น					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
17	สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นและผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการนิเทศ เช่น ศึกษานิเทศก์ของเขตพื้นที่ ผู้เชี่ยวชาญ วิทยากร เป็นต้น เพื่อให้ความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาการนิเทศ					
ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู						
18	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมในการสร้างแรงกระตุ้นใจ และเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร					
19	สถานศึกษามีการสนับสนุนในการให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน					
20	สถานศึกษาจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการดำเนินงานตามแผนงาน					
21	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมแสดงถึงความห่วงใยช่วยเหลือในเรื่องอื่นๆ นอกเหนือจากเรื่องการจัดการเรียนการสอน					
ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา						
22	สถานศึกษามีการกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน					
23	สถานศึกษามีการสร้างเครื่องมือการประเมินผลการบริหารการนิเทศ					
24	สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารการนิเทศ					
25	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารการนิเทศ					
26	สถานศึกษามีการสรุปผลการประเมินการบริหารการนิเทศ					
27	สถานศึกษามีการประเมินความก้าวหน้าในการบริหารการนิเทศ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28	สถานศึกษามีการประเมินผลภายหลังการบริหารการนิเทศ					
29	สถานศึกษามีการรายงานผลการบริหารการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง					
ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา						
30	สถานศึกษามีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาข้อสรุปในการนำข้อมูลสารสนเทศมาเป็นแนวทางการปรับปรุง พัฒนา การบริหารการนิเทศ					
31	สถานศึกษามีการนำผลการบริหารการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการบริหารการนิเทศ					
32	สถานศึกษามีการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการบริหารการนิเทศในปีถัดไป					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1. การบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาครูและการพัฒนาโรงเรียนอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการวางแผนการนิเทศการศึกษา ควรเป็นอย่างไร
3. แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาบุคลากร ควรเป็นอย่างไร
4. แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการปฏิบัติการนิเทศการศึกษา ควรเป็นอย่างไร
5. แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการให้ความช่วยเหลือแก่ครู ควรเป็นอย่างไร
6. แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ควรเป็นอย่างไร
7. แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงการนิเทศการศึกษา ควรเป็นอย่างไร

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ	ดร.สุวรรณณี ทุ่มแห้ว
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านกกค้อกกโพธิ์ จังหวัดหนองบัวลำภู
วุฒิการศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกกค้อกกโพธิ์ จังหวัดหนองบัวลำภู
2. ชื่อ	นายอดิศักดิ์ เอกตาแสง
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ จังหวัดหนองบัวลำภู
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการเรียนการสอน)
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ตำแหน่งปัจจุบัน	ป.บัณฑิตทางการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองผู้อำนวยการ โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ จังหวัด
หนองบัวลำภู
3. ชื่อ	นางสาวสวรรรยา ตาขำ
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ จังหวัดหนองบัวลำภู
วุฒิการศึกษา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผล)
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ จังหวัดหนองบัวลำภู

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญการสัมภาษณ์

1. ชื่อ นายไพโรจน์ พรหมสอน
 ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
 คุณวุฒิ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย
 หนองบัวลำภู
2. ชื่อ นางสาวอรรพรรณ เหล่าคนคำ
 ผู้เชี่ยวชาญด้าน ศึกษานิเทศก์
 คุณวุฒิ การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)
 มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
3. ชื่อ นายพิทักษ์ รัตนดิยา
 ผู้เชี่ยวชาญด้าน ศึกษานิเทศก์
 คุณวุฒิ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
4. ชื่อ นายธรา พิลาสง
 ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
 คุณวุฒิ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์
5. ชื่อ ว่าที่ร้อยโท ยุทธชาติ ไชยบุตร
 ผู้เชี่ยวชาญด้าน การบริหารการศึกษา
 คุณวุฒิ ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาแกวิทยา

ภาคผนวก ง
การหาคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม
แนวทางการพัฒนาการบริหารการนิเทศการศึกษาของสถานศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
โดยการหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence)

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
8	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
20	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้

คำถามข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ			รวม	IOC	การแปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
22	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.0	ใช้ได้
32	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

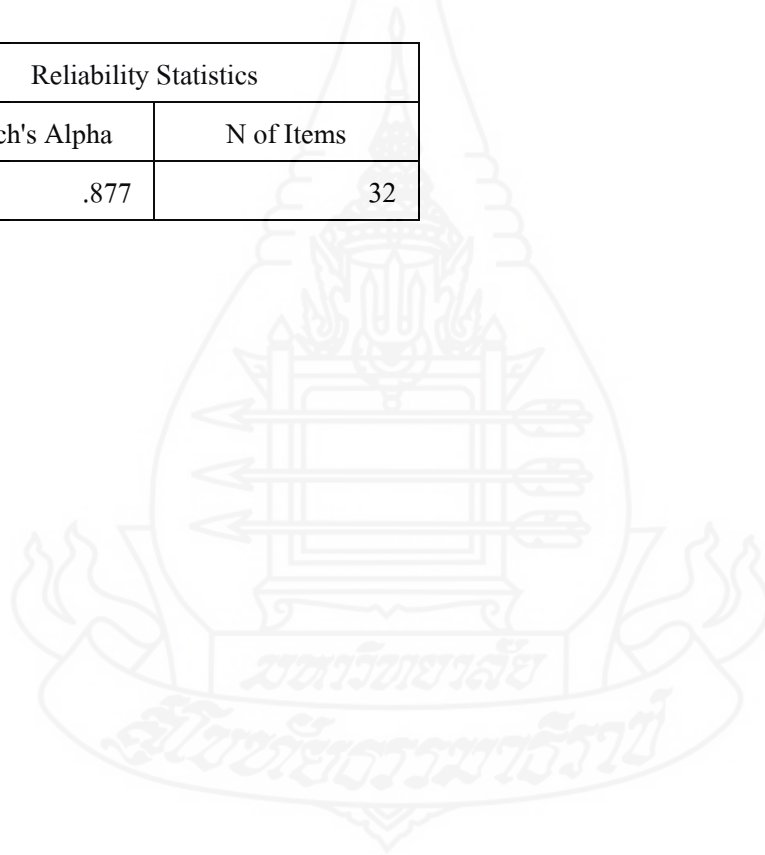
Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.877	32

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเพชรสุดา ชานินทร์
วัน เดือน ปีเกิด	6 มีนาคม 2535
สถานที่เกิด	อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (ชีววิทยา) ปีการศึกษา 2554
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนคำแสนวิทยาสรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู
ตำแหน่ง	ครู ค.ศ. 1

